

Rasowe gołębie, drób, króliki i inne zwierzęta

Internetowy kwartalnik dla hodowców

Nr 33 (styczeń – marzec 2022)

© Zdzisław Jakubanis, Manfred Uglorz, Małgorzata Zduńczyk

Redakcja: Manfred Uglorz, Zdzisław Jakubanis

Skład: Manfred Uglorz

Redakcja nie odpowiada za nadesłane teksty i zastrzega sobie dokonanie w nich koniecznych zmian.

Przedruk, odtwarzanie lub przetwarzanie całości lub fragmentów internetowego czasopisma (Rasowe gołębnie, drób, króliki i inne zwierzęta [Internetowy kwartalnik dla hodowców]) w mediach każdego rodzaju wymaga zezwolenia Redakcji.

Wszystkie zdjęcia i rysunki wyłącznie dla celów poglądowych.

All photos and drawings for illustrative purposes only.

Alle Fotos und Zeichnungen dienen nur zur Veranschaulichung.

Na stronie tytułowej: Młode barwne owce górskie – Fot. Zdzisław Jakubanis

niwela@gazeta.pl

Spis treści

Gołębie

Manfred Uglorz, *Saksońska czajka białoskrzydła*, 4

Manfred Uglorz, *Saksoński tysek dwuczuby*, 7

Drób

Manfred Uglorz, *Dolnonadreńska*, 11

Króliki

Manfred Uglorz, *Karzętek gronostaj*, 14

Domowe zwierzęta ozdobne

Manfred Uglorz, *Amadynec*, 16

Zdzisław Jakubanis, *Rodzime rasy zwierząt gospodarskich (Cd)*, 19

Propozycja wzorców

Cumulet, ohiki, kaczka angielska reńska, kaczka hakokodzioba, gęś ukraińska szara, Oprac. Małgorzata Zduńczyk, Manfred Uglorz, 26

Materiały

Turkot frankoński, turkot arabski, turkot niemiecki jednoczuby.

Lista uznanych ras gęsi w EE, 39

Kącik filatelistyczny

Opracowanie: Zdzisław Jakubanis, 48

GOŁĘBIE

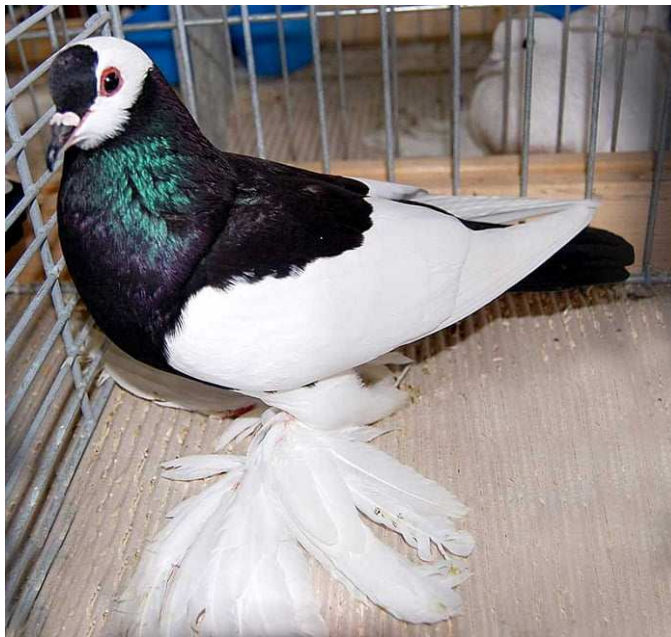

Saksońska czajka białoskrzydła (EE 476)

N: Sächsische Verkehrtflügel Farbentaube, F: Pigeon de Saxe pie, A: Reversewing Colour Pigeon

Grupa V – barwne

Obrączka nr 11.

www.pigeontype.info/2018/10/07/reversewing-colour-pigeon

Pochodzenie

Saksońska czajka białoskrzydła wyhodowana została w Saksonii i Turyngii (Niemcy). Do jej wyhodowania posłużono się saksońskimi z czółkiem, bernardyńskimi srokaczami oraz łapciastymi garłaczami siodłatymi, dlatego czasem jeszcze zdarzają się w niektórych rodach saksońskich czajek białoskrzydłych osobniki, które mają zdolność nadymania się. Takie gołębie powinny być usuwane z hodowli.

Zdarza się, że nazwy niemieckich ras gołębi nie można przetłumaczyć dosłownie, ponieważ polskie nazwy brzmiałyby wtedy dość dziwnie. Dotyczy to także saksońskiej czajki białoskrzydłych (tłum. nazwy niemieckiej: saksoński gołąb o odwróconym kolorze na skrzydłach). Polska nazwa nawiązuje do posiadanego u nich czółka na głowie

i białych skrzydeł (u czajek saksońskich skrzydła są kolorowe, stąd w niemieckiej nazwie: Verkehrtflügelbentaube).

Od około 1900 roku w literaturze gołębiarskiej opisywano już gołębie, które przypominały współczesną czajkę białoskrzydłą. Gołębie te były wynikiem krzyżowania saksońskiej czajki z czółkiem (Sächsische Schnippe) z bernardyńskim srokaczem (Bernhardiner Schecke). Różnie były nazywane. W ich opisach spotkać można nazwę – ‘gołąb tyrolski’. Nie traktowano je poważnie. Wspominane były jedynie na marginesie opisów gołębi barwnych. Nie zaliczano ich do gołębi saksońskich, ponieważ nie były one w typie gołębia saksońskiego, miały bowiem zbyt niskie nogi i słabe upierzenie podudzi i skoków.

Po II wojnie światowej pojawiły się obecne saksońskie czajki białoskrzydłe. Były już one w typie gołębia saksońskiego, jednak ich wadą tym razem były dość długie nogi, odziedziczone po siodłatych garłaczach łapciastych. Obecnie jednak udało się je znacznie skrócić.

Charakterystyka ogólna

Saksońska czajka białoskrzydła jest gołębiem typu polnego, o silnej i średnio wysokiej postawie, z bardzo dużymi łapcami, o niepełnym rysunku sroczym, a właściwie rysunku gąski.

Opis budowy

Saksońska czajka białoskrzydła ma **nogi** stosunkowo długie i dobrze upierzone. Również dobrze upierzone są u niej podudzia. Korpus wydaje się być u czajki białoskrzydłej masywny, bowiem ma długie, lekko opadające **plecy**, dobrze przykryte długimi szerokimi **skrzydłami**, spoczywającymi na długim i dobrze zwartym **ognie**.

Z szerokiej, zaokrąglonej **piersi** wychodzi szeroka i średniej długości **szyja**. Zwęża się ona w kierunku **głowy**, która nie może być ozdobiona koronką. Dobrze wysklepione czoło tworzy z dziobem kąt rozwarty.

Saksońskie czajki białoskrzydłe mają ciemne **oczy**, wąskie **brwi**, od cielistego do czerwonego koloru. **Dziób** muszą mieć średniej długości. Jego kolor zależy od barwy upierzenia. U czerwonych i żółtych jest cielisty, u czarnych i niebieskich górna część dzioba musi być czarna, lecz dolna część dzioba barwy cielistej.

Słaby korpus, krótkie łapcie oraz braki w upierzeniu nóg, wysoka postawa i nadymanie wola zaliczamy do **wad w budowie**.

Kolory i rysunek

Saksońskie czajki białoskrzydłe właściwie są gołębiami o tzw. rysunku gąski, z kolorowym czółkiem. Kolorowe jest u nich czółko, szyja, górna część piersi, plecy, ramiona, ogon, pokrycie ogona i klin. Czółko nie może dotykać oczu, powinno być równe i po-

dobne do dużej fasoli. Linia między kolorową górną część piersi a dolną jej częścią, powinna znajdować się możliwie nisko i być równa. Tzw. serce na ramionach powinno być symetrycznie ukształtowane. Białe zaś są: głowa, skrzydła, brzuch oraz upierzenie nóg.

Fot. Zdzisław Jakubans

Saksońska czajka białoskrzydła występuje tylko w kolorze czarnym, niebieskim, czerwonym i żółtym. Kolory powinny być intensywne i czyste. Kolor niebieski musi być jasny, równomiernie rozłożony. Gołębie niebieskie mają czarną wstęgę w ogonie.

Do wad w ubarwieniu i rysunku zaliczmy: brwi z ciemnym nalotem, nieczysty dziób, brak czółka, lub za duże czółko, biały śliniak, kolorowe pióra w okolicy dzioba, kolorowe boki, podudzia i łapcie, bardzo szerokie i nierówno ukształtowane serce, białe plecy, sitowatość w ogonie, białe, matowe i nieczyste pióra w klinie.

Uwagi dotyczące hodowli

Hodowla saksońskich czajek białoskrzydłych nie jest łatwa. W populacji młodych gołębi często jest wiele osobników z wadliwym rysunkiem.

Duże problemy sprawia uzyskanie dobrze przebarwionego tyłu korpusu, bez białych piór i rozjaśnień. Nie zawsze też linia pomiędzy kolorem a bielą na piersi przebiega prawidłowo. Uzyskanie ciemnego koloru oczu nie sprawia żadnych problemów, ponieważ są one w polu koloru białego.

W gołębniku wymagane są dość duże boksy do gniazdowania. Potrzebne są także odpowiednie stojaki dla odpoczynku. Przed wystawami gołębie wymagają szczególnej troski i przygotowania.

Przy ocenie należy zwracać uwagę na właściwą budowę, głównie wielkość i długość nóg, na rysunek i czystość ubarwienia, głównie odmian czerwonych.

Manfred Uglorz

Saksoński łysek dwuczuby (EE 466)

N: Sächsische Pfaffentaube, F: Prêtre de Saxe, A: Saxon Priest

Grupa V – barwne

Obrączka numer 11

www.bing.com/images/search?q=pfaffentauben&id

Pochodzenie

Ojczyzną saksońskiego łyśka dwuczubego jest Saksonia (Niemcy). Po raz pierwszy opisany został w 1837 roku w książce G. Neumeister'a pt.: *Das Ganze der Taubenzucht*. Saksoński łysek dwuczuby jest więc dość starą rasą i dlatego pokrojowo ustabilizowaną.

Polska nazwa: *łysek dwuczuby* nie jest ekwiwalentem niemieckiej nazwy: *Sächsische Pfaffentaube* (saksoński klecha), jednakże wiernie opisuje rysunek głowy i występujące na niej ozdoby. O nazwie tego gołębia w języku polskim zdecydował także fakt, że

dawniej był on nazywany: *Sächsische Blasse* (saksoński tysek). *Blasse* – to biała po-
dłużna plama na głowie konia.

Prawdopodobnie przodkami saksońskiego łyska dwuczubego były turkoty dwu-
czube i pierwotne formy gołębi zwanych łyskami. Po pierwszych odziedziczyły budowę,
po drugich zaś rysunek. Najbardziej typowym przedstawicielem łysków jest południo-
woniemiecki tysek, który jednak dość znacznie różni się od saksońskiego łyska dwu-
czubego.

Saksoński tysek dwuczuby należy do typowych saksońskich gołębi barwnych, które
cechuje dość silna, mocna postawa, szerokie i dobrze wypełnione piersi. Jednak nie
jest to gołąb zbyt duży. Takim się może wydawać ze względu na bogate upierzenie.
Przede wszystkim jest gołębiem typu polnego o stosunkowo niskiej postawie, dobrze
rozwiniętym upierzeniu nóg (łapcie).

Opis budowy

Patrząc na gromadkę saksońskich łysków dwuczubach, przede wszystkim łatwo za-
uważyć można dwie cechy, a mianowicie: bogato upierzone nogi, z dobrze rozwinię-
tymi piórami sępiami oraz bogatą w pióra koronkę, zakończoną rozetami i dobrze roz-
winiętym goździkiem na głowie. **Głowa** saksońskich łysków – jak u wszystkich ras sak-
sońskich – jest dobrze zaokrąglona, co nie jest dobrze widoczne z powodu koronki
i goździka. Ponadto powinna być szeroka, a przy swobodnej pozie lekko pochylona do
przodu. Może więc się wydawać, że odpoczywający gołąb zajęty jest obserwacją tego,
co jest przed jego szeroką i nieco wysuniętą do przodu **piersią**.

Oczy saksońskiego łyska dwuczubego są ciemne, **brwi** wąskie, bardzo jasne lub
cieliste, **dziób** zaś średnio długi, cielisty, jednak u czarnych i niebieskich dolna część
dzioba powinna być ciemna. Nie uznaje się za wielką wadę małe, ciemne plamki na
górną część dzioba pod goździkiem u czarnych i niebieskich, szczególnie u starych
gołębi.

Plecy łyska saksońskiego są dość długie i lekko opadające, jednak ze względu na
bogate w pióra łapcie, sprawiają wrażenie, że mamy do czynienia z gołębiem bardzo
szerokim, a naszej uwadze umyka długość jego korpusu. Głęboko osadzone **nogi** oraz
bogate upierzenie z kolei sprawiają wrażenie, że tysek jest ptakiem o bardzo niskiej
postawie i nieco niezdarnym podczas poruszania się. W istocie jego szerokie łapcie
sprawiają mu nieco kłopotów przy poruszaniu się i dojściu do karmika ze świeżo nasy-
panym ziarnem. Niektórzy więc hodowcy przed okresem lęgowym skracają łapcie swo-
im ptakom, jednak pozbawiają ich wtedy uroku. Ponadto ułatwiając im przez to poru-
szanie, dają im także możliwość wyżycia się, a łyski saksońskie są dość czupurne i chęt-
nie zaczepiają się wzajemnie.

Dużymi błędami w budowie są: za krótki lub słaby korpus i za wysoka postawa,
w upierzeniu zaś za krótkie łapcie, zbyt wąskie pióra w łapciach, wąska lub krzywa

koronka, krzywy lub krótki, obwisły goździk. Jednak goździk nie może przeszkadzać w patrzeniu, a więc nie może opadać na oczy.

Kolory i rysunek

Rysunek saksońskich łąsków dwuczubych nie jest skomplikowany. Biała jest głowa. Linia, rozgraniczająca białą łąskę od barwnej części głowy, biegnie od przedłużenia linii podziału dzioba do koronki. Koronka zaś jest kolorowa, ale goździk biały. Saksoński łąsek przybrany jest więc jakby w biały beret lub krymkę z pomponem z przodu.

Pozostałe upierzenie jest kolorowe, ale pasy na skrzydłach białe.

Dużymi błędami w rysunku są: za krótka krymka, nie sięgająca do koronki, krzywa lub za nisko biegnąca linia między bielą a kolorem na głowie, a także braki w pasach, lub łąskowaniu na tarczach skrzydeł. Pasy powinny biec przez całe tarcze, szczególnie pierwszy pas. Z przerywanymi pasami mamy do czynienia wówczas, kiedy niektóre lotki są jednolicie zabarwione.

Saksońskie łąski nie występują w dużej palecie kolorów. Znane są łąski czarne, czerwone, żółte i niebieskie. Kolory powinny być intensywne i jednolite. W tych czterech kolorach występują także łąski z białym łąskowaniem. Znana jest również odmiana niebieska bez białych pasów, rzadziej jednak hodowana, białe bowiem pasy na kolorowych skrzydłach są niewątpliwie ozdobą saksońskiego łąska dwuczubego.

Uwagi dotyczące hodowli

Saksońskie łąski mogą swobodnie fruwać lub być hodowane w wolierze. Swobodnie

Fot. Zdzisław Jakubanis

fruwające stają się łatwą zdobyczą drapieżników, mieszkające zaś w wolierze wymagają pielęgnacji i większej uwagi hodowcy. Mogą być hodowane razem ze wszystkimi saksońskimi gołębiami barwnymi. Duże stadko barwnych, łąpciatych gołębi saksońskich, poruszających się na trawniku i szukających drobnych kamyczków lub ziarna – to niepowtarzalny obrazek, zmieniający się jak w kalejdoskopie.

Saksońskie łąski są płodne, dobrze wysiadują jaja, a następnie opiekują się potomstwem. Zdarza się jednak, że rodzice na swoich łąpciach wynoszą z gniazda ledwo co wyklute małe gołąbki, które poza gniazdem szybko giną. Dlatego czasem uzasadnione

jest przycięcie łapci gołębiom wysiadującym jaja lub karmiącym młode. Wskazane jest też umieszczenie w miejscu gniazdowania stosunkowo głębokiego gniazda.

Nie należy zaglądać zbyt często do miski gniazdowej, dorosłe gołębie bowiem w czasie kontroli stanu gniazda opuszczają je i nie zawsze natychmiast do niego powracają.

Kiedy samica siedzi na kolejnych jajach, samiec karmi jeszcze niezbyt wyrosnięte i niezdarnie poruszające się potomstwo. I chociaż samce mają stosunkowo wojownicze usposobienie, to młode są spokojne, współżyją zgodnie w stadzie, rzadko dziobią się wzajemnie i przepędzają. Młode pochodzące z jednego gniazda przez pewien czas wzajemnie sobie towarzyszą i odpoczywając, siedzą obok siebie.

www.bing.com/images/search?q=pfaffentauben&id

DRÓB

Manfred Uglorz

Dolnonadreńska

N: Niederrheiner, F: Niederrheiner

Pochodzenie: Niemcy

Obrączka dla koguta numer 22, dla kury 20

Pochodzenie

Wyhodowana w latach czterdziestych XX wieku w Niemczech przez krzyżowanie północnoholenderskich niebieskich kur mięsnych z różnymi ciężkimi i lekkimi rasami kur.

Charakterystyka ogólna

Więcej niż średniej wielkości, ruchliwa, szeroka i średnio wysoka rasa kur ogólnoużytkowych, o pełnej, mocnej i dobrze zaokrąglonej postawie. W pewnym sensie przypominają kury bilenfeldzkie. Żółtokrogulcze są także płcioznaczące.

Charakterystyka użytkowości

Masa ciała koguta wynosi od 3,5 do 4,0 kg, kury od 2,5 do 3,0 kg. Pomimo tak dużej masy ciała, kura znosi w ciągu roku około 200 jaj, o wadze około 55 g. Barwa skorupy jaja jest od żółtej do jasnobrunatnej. Kury rasy dolnonadreńskiej wymagają dość dużego wybiegu, na którym potrafią – żerując – znaleźć dla siebie dość dużo pokarmu.

Cechy rasowości koguta

Kogut dolnonadreński ma zaokrąglony, szeroki, nieco przysadzisty **tulów**, średniej długości **szyję**, nieco wygiętą, z bogatą grzywą; **grzbiet** szeroki, średniej długości. Linia grzbietu bez wgłębień, przechodzi w pełne

i bogate w pióra siodło. Obowiązkowo kogut musi mieć szerokie **ramiona**, nieco wysunięte do przodu i dobrze zakryte przez grzywę. Dobrze przylegające i noszone poziomo **skrzydła**; szerokie, pełne i bogate w pióra **siodło**, sprawiają wrażenie, że kogut jest niezwykle silny i zapewne nieustępliwy.

Pełna i szeroka **piers**, dobrze zaokrąglona, lekko wznosząca się ku górze oraz pełny i szeroki **brzuch**, dopełniają powyżej nakreślony obraz.

Ogon u koguta jest średniej długości, szeroki, wznosi się od siodła bez jakichkolwiek ostrych załamań (kątów), jest szeroki, z dobrze zaokrąglonymi sierpówkami.

Kogut ma pięknie ukształtowaną **głowę**, o średniej wielkości, nieco wypełnioną.

Policzki są dobrze przekrwione i skąpo upierzone. Głowę zdobi dobrze ukształtowany, pojedynczy, średniej wielkości **grzebień**, nieco skierowany do przodu, o delikatnej strukturze, z od 4 do 6 ząbkami. Błaszka sięga do karku, jednak nie przylega do niego. **Zausznice** są małe i czerwone, a **dzwonki** średniej długości, dobrze zaokrąglone i o delikatnej strukturze.

Oczy wyrażają nieustępliwość, są średniej wielkości, od koloru pomarańczowego do czerwonego, jednak u kur srebrystopierskich dopuszcza się oczy czerwono-brunatne. Chociaż kogut jest mocny, niemal potężny, **dziób** ma stosunkowo krótki, nieco wygięty, cielistego koloru, lecz szczyt dzioba jest koloru rogowego.

Podudzia u koguta są średniej długości, muskularne, dobrze widoczne i bogato upierzone, **skoki** zaś stosunkowo delikatne, nieupierzone, średniej długości, koloru cielistego, lecz u brzoźowych koloru cielistego z szarym nalotem, a u niebieskich skoki od koloru szarego do cielistego, u czarnych srebrystopierskich skoki cieliste z szarym nalotem, zaś podszwy białe. **Palce** muszą być dobrze rozstawione.

Całe **upierzenie** jest o szerokich piórach, pełne, dobrze rozwinięte i przylegające.

Cechy rasowości kury

Przypominają cechy koguta, z wyjątkiem tych, które są charakterystyczne dla kury. Różnice występują głównie w budowie **piersi**, **ramion** i **pleców** dobrze zaokrąglonych. Najgłębszy punkt pleców znajduje się mniej więcej w ich środku, a linia pleców biegnie przez siodło bez kątów w kierunku ogona. Szeroki i podniesiony **ogon** jest dobrze rozwinięty i składa się z szerokich i średniej długości sterówek. Od małego do średniej wysokości **grzebień** w części tylnej może nieco zwisać na bok.

Duże wady cech rasowości

Wąski tułów w formie kanciastego pudełka lub trójkąta, wąski, pofałdowany, nierozwinięty brzuch, wąskie plecy, prosta linia pleców, za wysoka i za głęboka postawa, za nisko lub za wysoko noszony ogon, wąskie przejście między siodłem a ogonem, wąskie duże i średnie sierpówki, wąskie pióra, opadające skrzydła, żółta skóra, upierzone skoki, mocno pofałdowana podstawa grzebienia, biel na zausznicach.

Rodzaje kolorów

Dolnonadreńskie są niebieskie, czarne srebrzystopierśne, niebieskie krogulcze, żółte krogulcze, krogulcze płcioznacne (jednodniowe kogutki są ciemno żółte z czerwono-szarymi plecami, kurki jasno kuropatwiane z dwoma ciemnymi pasami na plecach).

KRÓLIKI

Manfred Uglorz

Karzełek gronostaj

Nazywany jest też hermelinem (Hermelin = gronostaj).

N: Hermelinkaninchen; F: Hermelin; A: Hermelin

Fot. według wzorca niemieckiego z 2004 roku

Grupa: karzełki

Genotyp: a----/a---- (albinos, czerwonooki)

A----x/A----x (biały leukemiczny, niebieskooki)

Pochodzenie

Króliki gronostajowe – to najstarsza rasa królików miniaturowych na świecie. Celem ich hodowli było stworzenie taniej imitacji prawdziwego futra gronostaja (*Mustela erminea*), bardzo popularnego pod koniec XIX wieku, szczególnie w Anglii. Głównymi wówczas dostawcami małych, białych futerek króliczych byli Polacy.

Zwierzęta, dziś znane w Anglii jako polskie króliki, trafiły do Niemiec w 1900 roku, gdzie kontynuowano ich hodowlę pod nazwą 'Hermelin'. Niebieskookie karzełki gronostajowe wyhodowane zostały na terenie Rudaw w Saksonii (Niemcy).

Charakterystyka ogólna

Karzełek gronostajowy – jak wskazuje nazwa – należy do grupy karzełków. Utracił on znaczenie gospodarcze i jest hodowany jako zwierzę towarzyszące człowiekowi.

Waga

Normalna waga karzełka gronostajowego wynosi od 1,1 kg do 1,35 kg. Minimalna waga wynosi 1,0 kg, maksymalna 1,5 kg.

Opis budowy

Korpus karzełka gronostajowego jest krótki, krępy, o cylindrycznej budowie, jednakowo szeroki w przedniej, jak i tylnej partii. Głowa powinna być bardzo szeroka, naprzeciw oczu u samca około 5,5 cm, u samicy około 5 cm. Karzełek gronostaj ma nogi stosunkowo krótkie. Niewielki też jest przylegający do korpusu ogon. Zarówno u samca, jak i samicy nie może występować wole. Małe uszy, o długości od 6 do 7 cm noszone są prawie równolegle, jednak nieco rozchylone, a więc noszone w kształcie litery V, nie są uważane za wadę.

Karzełek gronostaj występuje w dwóch odmianach, z niebieskimi oczami (leukemiczny) oraz czerwonymi (albinos). Pazurki są bez pigmentu.

Wady w budowie ciała: łękowaty grzbiet, wąski korpus, zbyt wąska głowa, niedostateczna waga lub nadwaga, za długie uszy, długie kończyny, krzywy ogon.

niebieskooki

czerwonooki

Struktura i opis barwy okrywy włosowej

Sierść karzełka gronostaja jest krótka, o delikatnej strukturze, a futro gęste. Delikatnymi włoskami powinny być porośnięte uszy. Całe futro jest śnieżno białe i lśniące. Również podszerstek powinien być czysto biały.

Wady w okrywie włosowej: długa i zażółcona sierść, podszerstek nieco popielaty.

DOMOWE ZWIERZĘTA OZDOBNE

Manfred Uglorz

Amadyniec

Systematyka

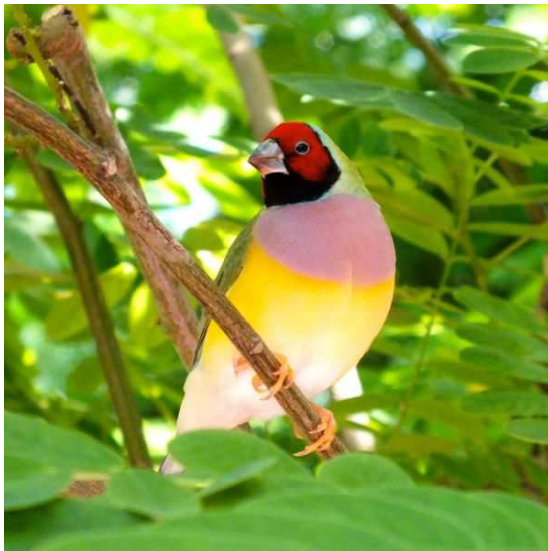
Nazwy:	Łacińskie:	Polskie:	Inne:	
Gromada:	<i>Aves</i>	ptaki	Angielska:	Gouldian Finch
Rząd:	<i>Passeriformes</i>	wróblowe	Czeska:	Amada pestrá
Rodzina:	<i>Estrildidae</i>	astyrdowate	Francuska:	Gouldamadine
Rodzaj:	<i>Chloebia</i>	<i>Chloebia</i>	Niemiecka:	Gouldamadine
Gatunek:	<i>Chloebia gouldiae</i> ,	Amadyniec	Rosyjska:	Гульдова амадина

EKOLOGIA

❖ Zasięg występowania

Amadyniec występują tylko w niektórych rejonach północnej Australii. Wywóz z Australii tych ptaków jest całkowicie zakazany ze względu na kurczenie się populacji amadynców w naturalnym środowisku, co jest wynikiem dość częstych pożarów lasów i terenów trawiastych. Jednak na terenach występowania amadynców znajdują się stare, spalone drzewa, ponieważ nie gniazdują one na ziemi ani między wysokimi trawami, lecz w dziuplach.

❖ Zajmowane stanowisko

Naturalnym siedliskiem amadynców są lasy tropikalny i otwarte przestrzenie z wysokimi trawami, drzewami, ale zawsze w pobliżu zbiorników wodnych. Nie mogą one znajdować się dalej niż około 4 km. Często występują w dużych stadach poza okresem lęgowym, liczących nawet do kilkuset ptaków.

MORFOLOGIA

Amadyniec, dawniej amadyna wspańska, jest pięknie ukształtowanym ptakiem, o klinowatej budowie, długości ciała od 11,5 do 14 cm i masie

ciała od 10 do 13 g. Dziób ma różowy, częściowo czerwony, skoki różowocieliste, oczy ciemne.

Samiec jest ubarwiony intensywniej od samicy i ma dłuższy ogon. Czoło oraz pióra dookoła dzioba są w zależności od odmiany czarne, czerwone, żółtopomarańczowe. Kark i wierzch ciała są zielone, jednak kark nieco jaśniejszy. Pierś jest koloru od fioletowego po granatowy, a brzuch barwy od żółtej do pomarańczowej. U odmiany żółtopomarańczowej i czerwonej kolorowa maska na głowie może być obramowana delikatną czarną kreską. Pokrywy nadogonowe i podogonowe (tzw. klin) są turkusowe, a ogon jest czarny. Nogi mają kolory od jasnopomarańczowego do różowego. Dziób jest jasny, lecz jego zakończenie jest czerwone.

HODOWLA

❖ Pomieszczenia do hodowli

Biotyp amadyńca jest mało poznany, dlatego w wielu opracowaniach spotyka się sprzeczne z sobą wiadomości, często nawet niesprawdzone i nieprawdziwe. Amadyńce powinny być trzymane w klatkach w dość wysokiej temperaturze. Dawniej utrzymywano, że spadek temperatury prowadzi nieuchronnie do śmierci ptaków. Badania jednak wykazały, że duża śmiertelność hodowanych amadyńców w warunkach klatkowych jest spowodowana występowaniem u nich pasożytów, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Obok klatki warto postawić ozdobną roślinę, a do klatki można

włożyć małą, płaską doniczkę z gwiazdnicą. Ziemia jednak powinna być przykryta drobnym żwirkiem.

❖ Pokarm

W miejscach występowania, amadyńce żywią się nasionami traw. W hodowlach powinno się je karmić prosem zwyczajnym, prosem węgierskim, włośnicą berem, kanarem oraz prosem afrykańskim, najlepiej w kłosach, a także gwiazdnicą.

❖ Rozmnażanie

Samiec tokuje, pusząc pióra na piersi. W ten sposób wabi samiczkę do gniazda. Samica

składa od 3 do 6 białych jaj do gniazda zbudowanego w budce o wymiarach 15 x 15 x 15 cm, lub w dziupli wydrążonej w kawałku pnia. Ptakom należy dostarczyć buduleca na gniazdo.

Samica wysiaduje jaja w nocy, samiec w dzień. Zaglądanie hodowcy do gniazda pary hodowlanej może spowodować trwałe opuszczenie przez nią gniazda. Inkubacja trwa 14 dni. Młode otwierają oczy około 8. dnia od wyklucia. Zaczynają opuszczać gniazdo 24. dnia po wykluciu. Wyglądają jak ich rodzice dopiero po około 3 miesiącach. W czasie karmienia młodych rodzice powinni otrzymywać także pokarm pochodzenia zwierzęcego, np. ugotowane jajko kurze lub przepiórcze.

W niewoli niektóre rozplodowe pary mogą wyprowadzić w ciągu roku nawet 4 lęgi. Nie powinno się do tego dopuszczać, aby para rozplodowa nie została zbyt osłabiona.

Hodowcom udało się wyhodować dość liczne warianty barwne, z których najbardziej efektowna są amadyńce czerwonożółte i niebieskożółte.

Obrączka: \varnothing 2,5 mm

Wszystkie zdjęcia:
www.bing.com/images/search?q=gouldian+finch&id

Rodzime rasy zwierząt gospodarskich – cd.

Owce

Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarczych w Polsce ma wieloletnią tradycję. Od roku 2004, z chwilą wejścia Polski w strukturę UE, tradycja nabrała charakteru kompleksowego. Polska jako sygnatariusz Konwencji z Rio jest zobowiązana do ochrony zagrożonych gatunków i ras zwierząt, i roślin występujących na jej terenie.

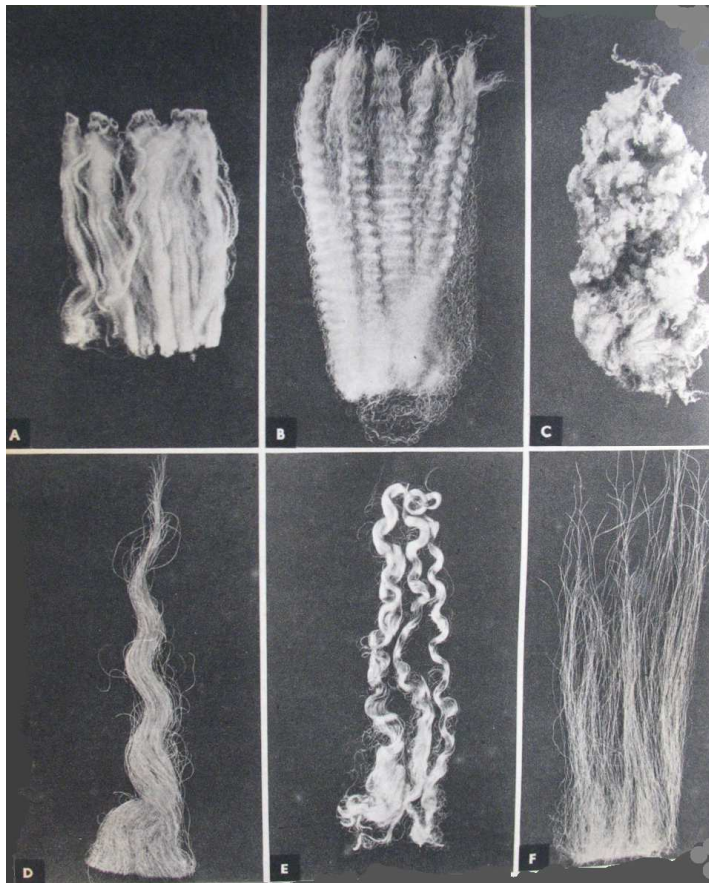
Programem ochrony zasobów genetycznych owiec objętych jest obecnie 15 ras. W roku 2004 programem było objętych 11 ras owiec: polska owca góraska odmiany barwnej, owca kamieniecka, koridel, merynos barwny, owca olkuska, pomorska, świniarka, owca uhruska, wielkopolska, wrzosówka i żelaźnieńska. W roku 2007 ochroną objęto owce rasy cakiel podhalański oraz merynosa polskiego w starym typie. Natomiast od roku 2015 do programu ochrony dołączono dwie rasy owiec: polską owcę pogórza i czarnogłówkę. Rolnicy/hodowcy, którzy utrzymują rodzime rasy owiec mogą liczyć na wsparcie finansowe w ramach Pakietu 7 „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”. Płatność przyznawana jest corocznie przez okres 5-letniego zobowiązania i wynosi 360 zł na maciorkę/matkę.

Rodzime rasy owiec to zwierzęta doskonale przystosowane do lokalnych, często trudnych warunków środowiskowych (atmosferycznych), o niewielkich wymaganiach paszowych i dużej odporności na choroby. Ze względu na takie cechy, owce w Polsce były chowane i hodowane, szczególnie pod koniec XIX wieku i na początku XX. Wełna była źródłem dochodu, szczególnie dla małych gospodarstw chłopskich. Co to jest wełna? Wełną nazywamy okrywą włosową ciała ssaków, nadającą się do przędzenia. Nauka o wełnie nosi nazwę wełnoznawstwa, które można podzielić na wełnoznawstwo zootechniczne, kiedy wełnę bada się na żywym zwierzęciu i wełnoznawstwo technologiczne, kiedy bada się wełnę po strzyżycy jako surowiec przędzalniczy. Wełną określamy nie tylko okrywą włosową ciała owiec, ale również wielbłądów, lam, alpак, niektórych ras kóz, królików i innych zwierząt o długiej okrywie włosowej ciała. Pod względem technologicznym, wełną nazywamy materiały odzieżowe zrobione z włókien pochodzenia zwierzęcego, które mają właściwości przędne i zdolność spłśniania się. Wełna jest zbudowana z białka zwanego keratyną. Jest złym przewodnikiem ciepła i elektryczności, dlatego odzież wełniana jest ciepła.

Włosy wełny można podzielić na: rdzeniowe, puchowe, przejściowe i martwe.

Włos rdzeniowy jest to włos gruby i prosty, o grubości od 45 do 200 mikronów. Jest spotykany w gorszych gatunkach wełny. Włos puchowy jest cienki, o grubości od 9 do 45 mikronów. Jest karbikowaty i nadaje się do wyrobu najcieńszych i najlepszych materiałów. Włos przejściowy ma właściwości pośrednie między włosiem puchowym a rdzeniowym. Włos martwy ma duży kanał rdzeniowy, małą odporność na zrywanie, jest niepodatny na barwienie. Jest gruby, krótki, szpiczasto zakończony, kruchy i łamliwy.

wy. Poprawnie ukształtowany włos powinien mieć jednakową grubość na całej długości. Włos z przewężeniami nosi nazwę niewiernego i powstaje wskutek niedoborów żywieniowych w okresie ciąży, laktacji lub choroby.

A – słupek wełny merynosa
 B – wełna krzyżówkowa
 C – wełna „nitka”
 D – kosmyk wełny cakła
 E – loczek wełny
 F – wełna owiec prymitywnych

Włosy pokrywające ciało owcy tworzą runo. Runo może być otwarte, kiedy jest zbudowane z luźno rozpadających się kosmków, zamknięte, zbudowane ze zwartych słupek i przejściowe o strukturze przejściowej. Okrywa wełnista (struktura kosmkowa) ma przewagę włosów rdzeniowych, które układają się w kosmki, a runo tworzą włosy puchowe, grupujące się w słupek.

Wełnę w zależności od grubości włosów, dzieli się na sortymenty (grupy) wg skali literowej lub bradfordskiej.

Wełna cienka (szlachetna) – AAA do B o grubości włosa od ok. 17 do 28 mikronów, składa się włosów puchowych, tworzących słupek. Jest to najwyższy gatunek wełny przeznaczony do przerobu czesankowego.

Wełny średnie (krzyżówkowe, szewiotowe) – BC do D o grubości włosa od ok. 28 do 40 mikronów. Budowa runa na granicy słupekowej i kosmkowej.

Podział wełny na grupy wg skali literowej i bradfordzkiej

Grupa wełny	Wyróżnik grubości włókien wełny jednolitej wg skali bradfordzkiej	Przybliżone odpowiedniki grubości wełny wg dotychczasowej skali literowej	Grubość w μ
Wełna cienka	80	AAA/AA	17–18
	70	AA/A	18–19
	64	A	20–22
	62	AB	22–24
	60	B	24–25
Wełna średnia	58	BC	26–28
	56	C	28–29
	50	CD	29–31
	48	D	31–34
Wełna gruba	44	DE	37–40

Wełny grube (mieszane) – DE do F o grubości włosa od ok. 40 do 60 i więcej mikronów. Budowa okrywy kosmkowa, a wełna przeznaczona jest do grubych wyrobów (materiałów), koce, dywany i kilimy.

Są rasy owiec o okrywie przydatnej na kozuchy tzn. skóra ma włos puchowy z domieszką włosa rdzeniowego. Do ras owiec tzw. kozuchowych należy polska owca wrzósówka i rosyjska owca romanowska.

Cakiel podhalański

Owce te były od wieków utrzymywane na terenie Podhala, Podkarpacia i w Beskidach.

Tryk cackła podhalańskiego

Tradycja chowu tych owiec sięga okresu przemieszczania się wotłosko-ruskich plemion pasterskich wzdłuż łańcucha Karpat, które trwało od XIV wieku i zakończyło się na Bramie Morawskiej w wieku XVI. Wyróżniane były dwie odmiany cackła podhalańskiego: zachodnia i wschodnia. Na całym Podhalu i w Karpatach Zachodnich hodowana była wyłącznie odmiana biała. Dalej na wschodzie oraz we wschodniej Małopolsce przeważała natomiast odmiana ciemna (lub

czarna), sięgająca aż poza przedwojenną granicę rumuńską do Siedmiogrodu i Besarabii. Przed wojną ciemne cakle chowano głównie na Huculszczyźnie.

Po wojnie wraz z podjęciem prac nad doskonaleniem białej odmiany cakła podhalańskiego przyjęto w Polsce dla całej tej grupy nazwę polska owca górską.

Cakle są doskonale przystosowane do surowych warunków klimatu górskiego. Okrywa wełnista jest gruba, mieszana, dwufrakcyjna, gęsta o kosmkowej strukturze

dobrze chroniąca zwierzę przed opadami deszczu, czasem ciągłymi. Woda spływa jak po strzesze. Cakle są owcami o kierunku użytkowania wełnisto-mlecznym. Rocznie pozyskuje się wełny: od maciorki ok. 3 kg i od tryka ok. 4 kg. Wełna ta jest przeznaczona do wyrobów grubych tkanin (odzieży góralskiej) ze względu na jej strukturę. Sortyment włosów puchowych (wewnętrznych) powinien wynosić A/B – B, asortyment

Maciorka cakła podhalańskiego

włosów przewodnich (zewnątrznych) D/E – E. Skóry owiec są ciężkie i zimne i nie nadają się do wyrobu kozuchów. Przy użytkowaniu mlecznym, maciorki po odchowaniu jagniąt dają około 40-60 litrów mleka o zawartości 7% tłuszczu. Z mleka są wyrabiane tradycyjne wyroby tego regionu: oscypki, bundz, bryndza, żentyca i redykołki. Mięso jagniąt tzw. „jagnięcina podhalańska” została wpisana na Listę Produktów Tradycyjnych.

Cakle podhalańskie to owce prymitywne, o drobnej figurze i cienkich, suchych nogach, o masie ciała: maciorki około 40 kg, a tryki około 60 kg. Umaszczenie białe, z dopuszczalnymi brązowymi plamami na głowie. Okrywa wełnista mieszana, o kosmkowej strukturze. Tryki są rogate o spiralnie zakręconych rogach, a maciorki bezrożne lub z rogami szczątkowymi.

Barwna owca górską

Jest rodzimą odmianą starej, prymitywnej, grupy rasowej cakiel, występującej od wieków na terenie Karpat Południowych i części Bałkanów. Na obszar polskich Karpat przywędrowała ona wraz z białą odmianą w czasie przemieszczania się wołoskoruskich plemion pasterskich wzdłuż łańcucha Karpat. Wędrowki te trwały od XIV do XVI wieku.

Odmiana barwna nigdy nie była objęta pracą hodowlaną. Owce te były utrzymywane przez górali ze względu na barwną, ciemną wełnę i skóry wykorzystywane do wy-

tworzenia strojów ludowych, regionalnych lub elementów dekoracyjnych. W miarę jak zmniejszało się zapotrzebowanie na te produkty, malała liczba barwnych owiec.

Po wojnie wraz z podjęciem prac nad doskonaleniem białej odmiany cakła przyjęto w Polsce dla całej tej grupy nazwę polska owca górska odmiany barwnej (owca górska).

Tryk barwnej owcy górskiej

Barwna owca górska ma wełnę mieszaną, dwufrakcyjną o ciemnobrunatnej barwie, z czasem siwiejącą i rudziejącą. Cechą charakterystyczną jest występowanie na głowie białej plamy (gwiazdki) lub łysinki na głowie i białego końca ogona. Masa ciała macierek wynosi około 45 kg, a tryków około 60 kg. Owce eksterierem zbliżone są do białego cakła.

Tryki są rogate, a maciorki mogą być rogate jak i bezrogie. Kierunek użytkowania jest wełnisto-mleczny, czyli taki jaki cakła białego. Tradycyjny wypas owiec na górskich halach (hale nie zarastają krzakami) ma szczególne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności zbiorowisk roślinnych na terenach chronionych Parków Narodowych: Bieszczadzkiego i Magurskiego.

Maciorka barwnej owcy górskiej

Wrzosówka

Wrzosówka jest najstarszą i rodzimą rasą owiec w Polsce. Należy do grupy owiec północno-wschodnio-europejskich krótkoogoniastych, do których zalicza się także

owce romanowskie, fińskie, gotlandzkie i wrzosówki niemieckie. Po II wojnie światowej wrzosówki były owcami bardzo popularnymi, szczególnie w północno-wschodnich rejonach Polski. I tak około 1955 roku pogłowie wrzosówek mogło stanowić około 3% populacji owiec w Polsce. Jednak w następnych latach nastąpił nagły spadek pogłowia tych owiec ze względu na duże zainteresowanie hodowców owcami o wełnie białej, która była niezbędnie potrzebna dla przemysłu odzieżowego. Taka sytuacja spowodowała spadek pogłowia wrzosówek do granicy grożącej wyginięciem tej rasy owiec. W latach 1972-73 Instytut Zootechniki postanowił zakupić na terenach północno-wschodniej Polski znajdujące się tam jeszcze owce wrzosówki i objąć je ochroną zasobów genetycznych.

Wrzosówka jest jedyną, typową asezonalną rasą owiec, która może rodzić jagnięta nawet dwa razy w roku lub trzy razy w ciągu 2 lat.

Tryk wrzosówki

Są to owce krótkoogoniaste, prymitywne, drobne mimo stosunkowo długich nóg. Głowę mają suchą o prostym profilu, czarno umaszczoną, z dopuszczalną białą gwiazdką lub strzałką na czole. Pożądane jest rozjaśnienie w okolicy warg, nozdrzy i oczu. Nogi pokryte są czarnymi włosami szorstwymi. Okrywa wełnista jest barwy ciemnopopielatej lub siwej. Jest otwarta, tworzy kosmki loczkowatego kształtu. Wydajność wełny jest niska i wynosi około 1,5-2 kg. Wełna jest gruba i nadaje się wyłącznie jako materiał do produkcji dywanów. Maciorki ważą około 25-30 kg, a tryki 35-40 kg. Tryki mają szeroko rozstawione, ślimakowate rogi, natomiast maciorki są bezrogie. Ze względu na swoją wielkość, mięsa z wrzosówki jest niewiele, ale jest doskonałe w smaku, przypominające dziczyznę (sarninę). Jednak najważniejszą zaletą tej rasy jest posiadanie doskonałej jakości skór, które mimo małych rozmiarów, są cienkie, ale mocne i lekkie, a produkowane z nich kozuchy są ciepłe i nie spilśniające się.

Oprócz wyżej wymienionego ubarwienia dopuszcza się jeszcze ubarwienie czarne lub jasno siwe, wtedy kiedy urodzone jagnięta będą czarne, ale od 2-3 miesiąca życia zaczną siwieć do wieku około 8-9 miesiąca. Na kozuchy przeznaczają się skóry jagnięt w wieku 6-9 miesięcy. W celu powiększenia masy ciała oraz poprawy okrywy włosowej

wrzosówki w przeszłości były krzyżowane z owcami romanowskimi, importowanymi ze Związku Radzieckiego.

Młode maciorki wrzosówki

Owce wrzosówki są wartościową rasą, mimo swej prymitywności, bo mają niskie wymagania żywieniowe, dobre zdrowie, są odporne na choroby i dostarczają doskonałych skór na kozuchy. Poza tym mogą być i są wykorzystane do wypasu na terenach odłogowanych, ochrony Parków Krajobrazowych przed niekontrolowanym zakrzewianiem. Są utrzymywane również w gospodarstwach agroturystycznych jako atrakcyjne zwierzęta. Dzięki takim walorom mogą się utrzymać w krajobrazie Polski, chociaż są wypierane przez intensywny rozwój hodowli ras owiec białych długowłnistych.

Opracowano na podstawie materiałów Instytutu Zootechniki w Krakowie.

Praca zbiorowa, *Zootechniczny słownik encyklopedyczny*, 1965

Ewald Sasimowski, *Zarys szczegółowej hodowli zwierząt*, 1973

Zdjęcia owiec wykonane na Narodowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu w 2019 roku przez Autora.

Opracowanie i zdjęcia: Zdzisław Jakubanis

WZORCE

Cumulet (EE 822)

N: Cumulet Hochflieger, F : Haut-volant Cumulet, A: Cumulet

Pochodzenie

Prawdopodobnie pochodzenia niemieckiego. Znane były te gołębie od lat 70-tych XX wieku. Używane były w Belgii do wyhodowania pierwszych gołębi pocztowych. [Według innych danych, gołębie te pochodzą z Bułgarii]. Istnieją dwa warianty: wystawowy i sportowy. Wzorzec dotyczy typu wystawowego (Show Cumulet).

Charakterystyka ogólna

Średniej wysokości, o nieco skośno pochylonych plecach, w budowie proporcjonalny i elegancki.

Cechy rasowości

Głowa:

długa, z płaskim czołem, tworząca regularną linię, która stopniowo wznosi się od podstawy dzioba, a następnie zaokrągla z tyłu głowy, bez kantów, pełna między oczami a dziobem.

Dziób:

średniej długości, szeroki u nasady, cielisty lub biały. Tworzy prawie ciągłą linię, bardzo lekko złamaną z linią czoła. Odległość między środ-

	kiem oka a czubkiem dzioba około 38 mm. Woskówka drobne, czysto białe.
Oczy:	czyste (bez czerwonych żyłek lub ziarniste), opalizujące, tęczęwka biała.
Brwi:	wąskie i możliwie białe.
Szyja:	średniej długości, lekko zwężająca się w kierunku głowy. Podgardle dobrze zaokrąglone.
Pierś:	pełna, zaokrąglona, średniej głębokości.
Plecy:	pochylone.
Skrzydła:	noszone na ogonie; lotki szerokie, średniej długości; mocne w stawach.
Ogon:	średniej długości, tworzy z plecami linię prostą, nie dotyka ziemi.
Nogi:	średniej długości, gładkie.
Upierzenie:	gładkie, przylegające do ciała.

Rysunek i kolor

Jednolicie biały, także biały z czerwonymi, z brązowymi plamkami lub cętkami na szyi, lecz wtedy głowa, klatka piersiowa, tułów, lotki i ogon pozostają czysto białe.

Duże wady

Zbyt słaby lub zbyt gruby korpus; pozioma sylwetka; nieczysta tęczęwka; czerwone brwi; głowa całkowicie płaska lub kanciasta; rozmyte plamki lub cętki; ślady koloru poza szyją.

Danego oceny

Wygląd ogólny – sylwetka i postawa – głowa: dziób, oczy, brwi – kolor.

Obrączka numer 9

www.pigeontype.info/2017/12/27/cumulet-pigeons/

Opracowanie: Manfred Uglorz

Ohiki

N: Ohiki, F: Ohiki, A: Osiki

0,1 barwa srebrzystoszyja

1,0 barwa złocistoszyja

źródło: <http://www.entente-ee.com/wp-content/uploads/Ohikizwergghuhner.pdf>

Pochodzenie

Obecny od początku XVIII wieku w okolicach miasta Kōchi (dziś prefektura Kōchi), wyspa Sikoku (południowa Japonia). Sprowadzony do Europy w latach 90-tych XX wieku. Karzełek właściwy. Jeden z żywych Pomników Przyrody Japonii (od 1947 roku). W tym czasie nosiły nazwę minohiki szabo, gdzie pierwszy człon odnosił się do wyglądu, a drugi do wielkości. Obecnie coraz częściej używane jest określenie ohiki, które również przyjęło się w Europie. Ohiki to, w swobodnym tłumaczeniu, „ciągnący ogon po ziemi”. Dawniej długość ogona dochodziła do jednego metra, obecnie od 50 do 60 cm, dzięki temu ptaki mają proporcjonalny wygląd. Najbardziej cenione są te, których pióra ogona tworzą prosty tren i nie są podwinięte do wewnątrz, co może świadczyć o krzyżowaniach z szabo.

Charakterystyka ogólna

Karzelki o niskiej postawie, pojedynczym grzebieniu, bujnym i opadającym upierzeniu siodła i ogona.

Cechy rasowości koguta

Tułów:	szeroki; ledwie średniej długości; lekko opadający.
Szyja:	krótka; bujna grzywa rozciąga się na ramiona i sięga aż do grzbietu.
Grzbiet:	średniej długości; szeroki.
Ramiona:	szerokie; przykryte grzywą.
Skrzydła:	duże; noszone opuszczone; końce lotek prawie dotykają podłoża.
Siodło:	szerokie; pełne; długie pióra dotykające podłoża.
Ogon:	pełny i bujnie upierzony; szeroki i wypukły; noszony uniesiony; bardzo długie i wąskie sierpówki, z miękkimi stosinami, sięgają podłoża i gdy są w pełni rozwinięte, tworzą tren.

Pierś:	szeroka; dobrze zaokrąglona; nieco wypukła.
Brzuch:	pełny.
Głowa:	średniej wielkości. Policzki: gładkie; czerwone.
Grzebień:	średniej wielkości, pojedynczy, z 4-6 ząbkami; blaszka lekko uniesiona.
Dzwonki:	średniej wielkości; okrągłe; gładkie. Zausznice: średniej wielkości; od okrągłych do owalnych; żółtawobiałe.
Oczy:	duże; pomarańczowoczerwone.
Dziób:	średniej długości; jasnorogowy.
Podudzia:	krótkie; ukryte w upierzeniu brzucha.
Skoki:	mocne; zaledwie średniej długości; gładkie; ze spiczastymi ostrogami; wierzbowozielone.
Palce:	średniej długości; dobrze rozstawione; mocno osadzone.
Upierzenie:	pełne; miękkie; dobrze przylegające; lotki długie i mocne; upierzenie ozdobne/kogucie (pióra grzywy, siodła oraz ogona) bujne, giętkie, długie i wąskie.

Cechy rasowości kury

Postawa pozioma; kura stojąc, wydaje się być nieco niższa i bardziej poziomo trzymająca skrzydła niż kogut. Wygięte sterówki są zakryte (przez pióra pokryw ogona), dzięki czemu ogon jest dobrze zaokrąglony na końcu; noszony lekko uniesiony. Upierzenie poduszki i pokryw ogona wydaje się być nieco luźne. Mały grzebień.

Duże wady cech rasowości

Wąski tułów; opadający lub wysoko noszony ogon; zbyt wysoka postawa; upierzenie zbyt ubogie i krótkie, zwłaszcza pióra ozdobne – grzywy i siodła oraz ogona koguta; dużo czerwieni w zausznicach; przylegająca blaszka grzebienia u kury.

Odmiany barwne

Uwaga: na korzyść typu, pokroju i upierzenia, drugorzędne znaczenie ma czystość koloru i rysunek.

Złocistoszyja

Kogut: głowa w kolorze złocistym. Grzywa i siodło w kolorze średniozłocistym z ciemnoszarym kreskowaniem wzdłuż stosin piór. Grzbiet, ramiona i pokrywy skrzydeł jasnozłocistoczerwone. Lotki pierwszego rzędu czarne z brązową krawędzią zewnętrzną. Lotki II rzędu czarne od wewnątrz, brązowe na zewnątrz, tworzące trójkąt skrzydła. Lusterko skrzydłowe i ogon czarne z zielonym połyskiem. Pierś, brzuch i podudzia czarne.

Kura: głowa i szyja w kolorze średniozłocistym z czarnym kreskowaniem wzdłuż stosin piór. Upierzenie płaszcza i pokryw ogona jasnoszarobrązowe z czarnym przypróśzeniem i jasnobrązowymi stosinami; wąskie, złocistobrązowe brzegi dozwolone na piórach pokryw skrzydeł. Pierś łososiowa. Brzuch i podudzia jasnoszarobrązowe. Sterówki szarobrązowo nakrapiane.

Duże wady u koguta: za jasny złocisty kolor; brak rysunku w grzywie i siodle; brązowy rysunek na piersi; brak zielonego połysku. U **kury** bardzo nierówna barwa płaszcza; brak czarnego znaczenia na szyi, przypróśzenia i jasnego znaczenia stosin na płaszczu; kolor piersi zbyt jasny lub przeplatany szarym. Widoczne rozbielenia u koguta i kury.

Srebrzystoszyja

Kogut: głowa srebrzystobiała. Grzywa i siodło srebrzystobiałe z ciemnoszarym kreskowaniem wzdłuż stosin piór. Grzbiet, ramiona i pokrywy skrzydeł srebrzystobiałe. Lotki pierwszego rzędu z białą zewnętrzną krawędzią. Lotki II rzędu czarne wewnątrz, białe na zewnątrz, tworzące trójkąt skrzydła. Lusterko skrzydłowe i ogon czarne z zielonym połyskiem. Pierś, brzuch i podudzia czarne.

Kura: srebrzystobiała głowa i szyja z czarnym kreskowaniem wzdłuż stosin piór. Upierzenie płaszcza i pokryw ogona jasnoszare z czarnym przypróśzeniem i jasnymi stosinami piór; wąski, jasnoszary brzeg i łososiowe osady na pokrywach skrzydeł. Pierś jasnołososiowa. Brzuch i podudzia szare. Sterówki nakrapiane na szaro.

Duże wady u koguta: mocny żółty nalot; brak rysunku na piórach ozdobnych (grzywy i siodła); białe znaczenia na piersi; brak zielonego połysku. U **kury** bardzo nierównomierna barwa płaszcza; brak znaczenia na szyi; brak przypróśzenia i znaczenia stosin; barwa piersi zbyt jasna lub przeplatana szarym. Widoczne rozbielenia u koguta i kury.

Poza tymi uznane przez Federację Europejską są również barwy: biała, czarna oraz srebrzystoszyja z pomarańczowymi ramionami, a w Polsce także: czarno-biała srokata oraz czarno-złocistoszyja, pokazywana bywa również złocistoszyja niebieska.

Masa ciała: kogut do – 0,9 kg, kura – 0,75 kg.

Masa jaj wylęgowych: 33 g.

Barwa skorupy jaja: jasnobrązowa.

Rozmiar obrączki: kogut – 13, kura – 11 mm.

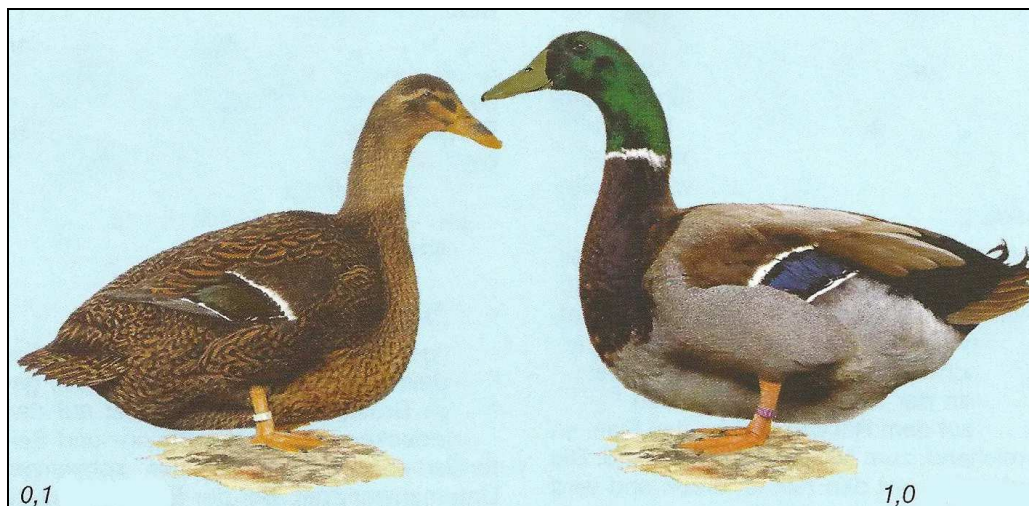
Źródła:

- <https://www.ohiki-info.de/standard/>
- Stanisław Roszkowski, Bartosz Wysocki, *Kury orientalne*, Wydawnictwo Zagroda 2007

Opracowanie: Małgorzata Zduńczyk

Kaczka angielska ruenska (EE 15)

N: Englische Rouenenten, F; Canard de Rouen anglaise, A: English Rouen duck

Pochodzenie

Wyhodowana została z wiejskich kaczek w okolicach miasta Rouen w północno-zachodniej Francji. W Anglii została przekształcona pod względem wielkości i jakości koloru. W Niemczech hodowana jest od drugiej połowie XIX wieku.

Charakterystyka ogólna

Bardzo duża kaczka typu mięsnego, o spokojnym usposobieniu, pięknie ukształtowana, o prostokątnej sylwetce i poziomej postawie.

Charakterystyka rasy

Korpus:	długi, szeroki i głęboki; kaczka nieco krótsza od kaczora .
Grzbiet:	długi, lekko wysklepiony.
Pierś:	wypukła, pełna i głęboka; fałd piersiowy (kil) prosty.
Brzuch:	głęboki, fałd brzuszny biegnący od klatki piersiowej aż do końca brzucha. Linia fałdu prosta, nie dotykająca ziemi.
Głowa:	podłużna, zaokrąglona, lekko wznoszące się czoło, nieco wypełnione policzki.
Dziób:	długi u kaczora ; szeroki; linia górnej części dzioba lekko wklęsła; oliwkowy z czarnym paznokciem dziobowym (niem. fasolą) w kształcie haka. Kaczka średniej długości, nieco krótsza niż kaczor; dziób brązowożółty; na środku dzioba czerniawe siodło, rozszerzające się w okresie nieśności; czarny paznokieć dziobowy.

Oczy:	ciemne.
Szyja:	u kaczora średniej długości; lekko wygięta. U kaczki jest nieco krótsza.
Skrzydła:	długie; noszone prawie poziomo, przylegający do ciała, nie za wąskie, ale zakrywające plecy tak bardzo, jak to możliwe.
Ogon:	poziomy, zwarty.
Podudzia:	mocne, ukryte w bujnym puchu.
Łapy:	krępe, średniej długości; u kaczora pomarańczowoczerwone, u kaczki bladoczerwone. Pazurki ciemne.
Upierzenie:	w pełni rozwinięte, gładkie.

Duże wady rasowości

Zbyt gruba szyja, zbyt wyprostowana postawa, dziób całkowicie zielony lub niebieski; bardzo ciemny kolor łap.

Ubarwienie

Dziki

Kaczor: głowa i szyja niebieskozielona, opalizująca; na dole, na trzeciej części szyi ostro zarysowany, dobrze kontrastujący wąski, z tyłu otwarty, biały pierścień. Pierś czekoladowa lub czerwono-brązowa, z jak najmniejszą liczbą przejść do jednolitego perłowego srebrnoszarego koloru boków, podudzi i brzucha, który kończy się pod ogonem. Grzbiet ciemno-brązowy, stopniowo przechodzący w czarny. Łoki na ogonie czarne, zielono opalizujące. Pióra pokrywowe na skrzydłach srebrnoszare, przechodzące w kolor brązowawy. Na środku skrzydeł lustra w kolorze niebieskozielonym, przód i tył luster ograniczony, najpierw z czarną, a następnie wąską, białą obwódką.

Kaczka: głowa średnio brązowa, dozwolona z niezbyt widocznymi rozjaśnieniami. Szyja nieco jaśniejsza. Plecy, pierś, boki i brzuch w zdecydowanym złotobrzązowym kolorze, z wyraźnym i ostrym, brązowoczarnym rysunkiem w kształcie podkowy, zaczynającym się od klatki piersiowej i osiągający punkt kulminacyjny na plecach i bokach, słabnący zaś w tylnej części tułowia. Środek pióra wokół stosiny jest brązowy i graniczy z brązowoczarnym kształtem podkowy. Wraz z dojrzewaniem następuje bardziej wyrazisty dystans między złotobrzązowym a brązowoczarnym kolorem oraz zewnętrznym soczystym złotobrzązowym pasem w kształcie podkowy. Lustro prawie jak u kaczora po obu stronach z czarnymi i białymi obramowaniami.

Niebieskodzikie

Jak kolor dziki, ale niebieski zamiast brązowoczarnego. Na skrzydłach lustra od jasnego do ciemnoniebieskiego koloru, najpierw z jaśniejszą, a następnie białą obwódką, przy czym dozwolony jest jasnobrzązowy nalot. Niezbyt wyraźnie i ostre rozgraniczenia na piórach u kaczki są dozwolone.

Duże wady

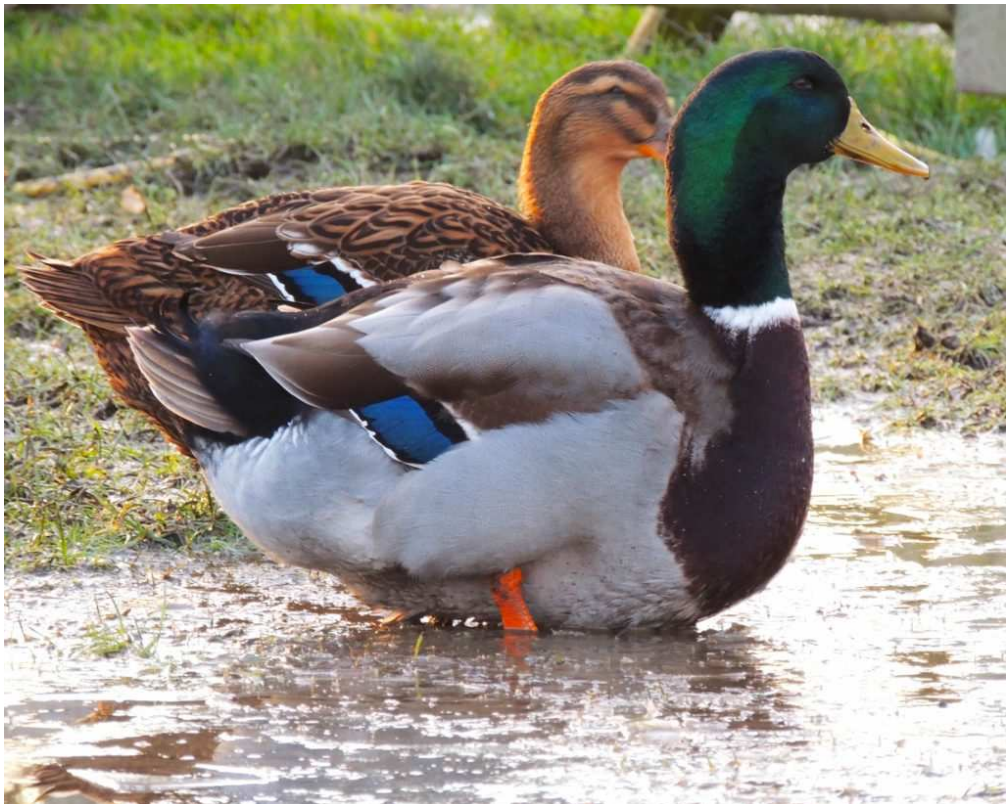
Niedostateczna wielkość i długość; brak fałdu brzuszego. U **kaczora** dziób w kolorze niebieskim; cętkowana klatka piersiowa; dużo sadzy lub rdzy na piórach pokrywowych skrzydeł, lub na brzuchu i bokach; dużo bieli na fałdzie brzuszonym i pod ogonem. U **kaczki** czarny kolor podstawowy. U obu ptce bardzo niewyraźny rysunek; brak jakiegokolwiek białego obramowania na lustrach; białe lub bardzo jasne gardło u kaczki.

Masa ciała kaczora 5 kg, kaczki 4,5 kg

Minimalna waga jaja wylęgowego: 80 g.

Kolor skorupki jaja: zielony, ale również jaśniejszy (białawy) lub ciemniejszy (niebieskawy).

Obrączki u obu ptce 18.

Opracowanie: Manfred Uglorz

Kaczka hakodzioba (EE 21)

N: Krummschnabelente, F: Canard à bec courbé, A: Hookbill duck

Pochodzenie

Niderlandy (Holandia). Północnholenderskie kaczki hakodziobe.

Charakterystyka ogólna

Zaledwie średniej wielkości, delikatnej budowy kaczka zagrodowa o niemal poziomej postawie. Linia grzbietu dzioba jest mocno wygięta (w górę).

Cechy rasowości

Tułów:	średniej długości; dobrze zaokrąglony; prawie pozioma postawa. Linie: górna (grzbietu) i dolna (spodu ciała) powinny być w przybliżeniu równoległe.
Grzbiet:	długi; niezbyt szeroki; nieco wypukły.
Pierś:	pełna; dobrze zaokrąglona; nieco wypukła.
Brzuch:	dobrze rozwinięty, prawie równoległy do grzbietu (linia dolna prawie równoległa do górnej); podbrzusze kaczki nie ciągnie się.
Głowa:	wydłużona, zaokrąglona z płaskim czołem; policzki niewypukłe.
Dziób:	płaski; długi; szeroki; linia grzbietu mocno wygięta w górę (wypukła) – tak, aby górna linia dzioba wraz z górną linią głowy oraz dolna linia dzioba z linią podgardla, tworzyły nieprzerwane łuki. Kolor zgodny z ubarwieniem.
Oczy:	wysoko osadzone. Kolor zgodny z ubarwieniem.

Szyja:	średniej długości; smukła, prosta; podgardle ostro wycięte.
Skrzydła:	dobrze przylegające do tułowia; końcówki lotek lekko się krzyżują.
Ogon:	dosyć szeroki, noszony w jednej linii z grzbietem. U kaczora dobrze rozwinięty loczek.
Podudzia:	wyraźnie widoczny staw skokowy (pięta).
Łapy:	średniej długości; mocne; ustawione dobrze pod tułowiem; kaczor nieco wyższy niż kaczka. Kolor zgodny z ubarwieniem.
Upierzenie:	zwarte, ściśle przylegające.

Duże błędy rasowości

Zbyt delikatna budowa; nadmiernie wyprostowana postawa; niewystarczająco wygięty dziób; prosta górna linia dzioba; wyraźne załamanie linii głowa-dziób (u nasady dzioba); brew u kaczki (jasna linia nad okiem); słabo rozwinięty brzuch u kaczki; brak loczka na ogonie kaczora.

Ubarwienia

Barwa dzika przyciemniona

Kaczor: głowa i szyja czarne z zielonym połyskiem, brak obroży na szyi. Grzbiet ciemnoszary, bliżej ogona staje się czarny. Górna i dolna część piersi, boki i brzuch ciemnoszare. Środek skrzydła stanowi lusterko w bardzo matowym szarym kolorze, bez białej ramki. Kolor dzioba od wierzbowozielonego do niebieskoszarego z ciemnym paznokciem. Oczy brązowe. Kolor łap ciemnopomarańczowy.

Kaczka: głowa i szyja ciemnobrązowe z bardzo ciemnym rysunkiem, brak brwi (jasnej linii oka). Pierś, grzbiet, skrzydła, brzuch i boki ciemnobrązowe z wyraźnymi czarnymi znaczeniami w kształcie podkowy/szewronu. Zewnętrzny brzeg piór ciemnozłocistobrązowy. Lusterko jak u kaczora. Kolor dzioba brązowszary z ciemnym paznokciem. Oczy brązowe. Kolor łap ciemnopomarańczowy.

Duże wady: jakkolwiek biel w upierzeniu; jasny, gliniasty kolor podstawowy; jasne brwi.

Barwa dzika przyciemniona ze śliniakiem

Kaczor: głowa i szyja – czarne z zielonym połyskiem. Biały śliniak na przodzie szyi i wolu, z jak najbardziej regularnym rozgraniczeniem barw. U nasady dzioba, po jej bokach i powyżej, znajdują się małe białe plamki lub nieostro zarysowany biały pasek. Zewnętrzne lotki I rzędu, 3 do 6, również białe. Na środku skrzydła widoczne jest lusterko w kolorze matowym niebieskoszarym bez białej ramki. Nagromadzenie czarnego barwnika w barwie dzikiej przyciemnionej w porównaniu z barwą dziką powoduje ciemnienie barwy podstawowej. Poza tym ciemnieje pole ciemnoszare (boki piersi, pod piersią, boki i brzuch). Grzbiet jest ciemnoszary, czerniejący w kie-

runku ogona. Kolor dzioba niebieskoszary z ciemnym paznokciem. Kolor oczu brązowy. Kolor łap pomarańczowy.

Kaczka: głowa i górna część szyi ciemnobrązowe z bardzo ciemnymi znaczeniami, bez brwi (linii oka). Biały rysunek na podgardlu, wolu, piersi (razem – śliniak) oraz lotkach I rzędu jak u kaczora. Matowe, brązowoszare lustro bez białej ramki. Podstawowy kolor tułowia to ciemny złocistobrązowy z wyraźnym i ostrym, prawie czarnym rysunkiem w kształcie podkowy/szewronu. Brzeg piór jest ciemnozłocistobrązowy. Dziób brązowoszary z ciemnym paznokciem. Kolor oczu brązowy. Kolor łap pomarańczowy.

Duże wady: brak białych lotek.

Biała

Barwa biała bez piór w innych kolorach i bez żółtego odcienia. Kolor oczu jasnobrązowy. Kolor dzioba od jasnożółtego do rogowego, bez plam; jasny paznokieć. Kolor łap od ciemnożółtego do pomarańczowego; pazury jasnorogowe.

Masa ciała: kaczor – 2,0 kg, kaczka – 1,75 kg

Minimalna masa jaja wylęgowego: 60 g.

Barwa skorupy jaja: od ciemno- do jasnozielonkawej.

Obrączki dla obu ptci numer 14.

<https://www.frieslandshow.nl/watervogels/eenden-gedomesticeerd/noordhollandse-krombekeend/>

<https://enten-sv.de/entenrassen/krummschnabelente/>

Opracowanie: Małgorzata Zduńczyk

Krummschnabelente
Robert Höck 2019

www.bing.com/images/search?q=krummschnabelente&qv

Gęś ukraińska szara

Pochodzenie

Rasa została wyhodowana na Ukrainie w Instytucie Badań nad Drobiem w latach 50-tych XX wieku, w wyniku krzyżowania gęsi romańskich z tuluskimi, i selekcji mieszańców o wysokiej żywej wadze i produkcji jaj.

Charakterystyka ogólna

To duża gęś, o szarym upierzeniu, mocnej budowie, z podwójnym fałdem na brzuchu, czerwopomarańczowymi łapami i dziobem.

Znaki rasowości gąsiora

Tułów:	szeroki, głęboki, lekko uniesiony.
Grzbiet:	średniej długości, bardzo szeroki, lekko wypukły i nieco nachylony w kierunku ogona.
Pierś:	głęboka i szeroka.
Brzuch:	dobrze rozwinięty, szeroki, z dobrze rozwiniętym podwójnym fałdem brzuszным, z tyłu zamkniętym.
Głowa:	średniej wielkości, krótka i szeroka, bez wyraźnie zaznaczonych mięśni czoła i policzków.
Oczy:	ciemnobrązowe, Brwi pomarańczowe.
Dziób:	krótki, gruby, koloru pomarańczowoczerwonego. Paznokieć dziobowy różowy.

Szyja:	średniej długości, stosunkowo gruba, w górnej części lekko łukowato wygięta
Skrzydła:	dobrze rozwinięte, ściśle przylegające do ciała, lekko krzyżujące się końcami lotek.
Ogon:	krótki i szeroki, osadzony prawie poziomo, lekko wypukły.
Podudzia:	dobrze rozwinięte, nieco wypukłe.
Łapy:	średniej długości, mocne, szeroko rozstawione, koloru pomarańczowo-czerwonego.
Upierzenie:	bogate i przylegające.

Cechy rasowości gęsi

Nieco mniejsza od gąsiora, z krótszą szyją, dzięki czemu tułów wydaje się bardziej krępy i krótszy.

Ubarwienie

Szare

Głowa, górna część szyi i grzbiet są ciemnoszare, klatka piersiowa jasnoszara. Pióra na ramionach, nogach oraz lotki są białe, niezbyt szeroko obramowane. Sterówki mają szarobiałe obwódki. Brzuch i tył korpusu jest biały.

Wady w ubarwieniu: niewyraźny łuskowaty wzór na grzbiecie i skrzydłach, białe lotki i biała obwódka na dziobie.

Dopuszczalne wady

Pojedynczy fałd brzuszny.

Niedopuszczalne wady

Niewystarczająca masa ciała, sakiewka pod dziobem, guz na czole, zbyt słabo rozwinięta fałda brzuszna, zbyt wysoka postawa, płaska piersiowa, blady kolor dzioba i łap.

Masa ciała gąsiora od 7 do 9 kg, gęsi od 6 do 8 kg.

Minimalna waga jaja wylęgowego: 175 g.

Kolor skorupki jaja: biały

Obrączka dla obu płci numer 27.

Opracowanie: Manfred Uglorz

MATERIAŁY

utrzymywane w pionie przez piora na ciemieniu (koronka nie jest pusta, w rodzaju koronki muszkelkowej); goździk bogato upierzony, o owalnym kształcie, możliwe ze wszystkich stron zamknięty, spoczywający na przedniej części dzioba, zakrywający dobrze woskówki; wymagana podbudowa, w celu zapewnienia gołębiowi dobrej widoczności.

Szyja krótka i silna.

Plecy szerokie, lekko opadające.

Skrzydła mocne i szerokie, nie sięgające całkowicie końca ogona.

Ogon z szerokimi sterówkami, lekko opadający i tworzący z plecami jedną linię.

Dziób średniej długości, od ciemnego do czarnego u gołębi ciemnych, rogowy u mącznych, skowronkowych, niebieskopłowych i niebieskopłowych grochowych; jasny u gołębi o jasnym upierzeniu, sercanych i siodłatych. U czerwonych dopuszcza się małą muszkę na końcu dzioba. U ciemno upierzonych sercanych i siodłatych dopuszcza się ciemno

Pierś szeroka i wystająca.

Nogi dosyć krótkie, poddZIA możliwe niewidoczne, nogi i palce niemierzone

Upierzenie: dobrze rozwinięte, przylegające, ale nie za bardzo sprężyste.

Rodzaje kolorów: Biały, czarny, czerwony, żółty, niebieski z czarnymi pasami lub bez, niebieski grochowy, niebieskopłowy z ciemnymi pasami lub bez, czerwonopłowy, żółtopłowy, niebieskopłowy grochowy, czerwonopłowy grochowy, żółtopłowy grochowy, mączny z ciemnymi pasami lub bez, skowronkowy, żółtopłowy jasnogłowy (Erbsgelbe = w kolorze dojrzałego, żółtego grochu), niebieski oszroniony z czarnymi pasami; pstrągłowe w kolorze czarnym, czerwonym, żółtym, niebieskim, z różą na skrzydłach lub bez; tygrysie i plamiste w kolorze czarnym, czerwonym, żółtym i niebieskim, białotarczowe w kolorze czarnym, czerwonym i żółtym, sercane i siodłate w kolorze czarnym, niebieskim, czerwonym, żółtym, niebieskim grochowym, mącznym i niebieskopłowym grochowym.

Kolory i rysunek: Kolor czarny, czerwony i żółty nasycone i błyszczące; niebieskie, płowe i mączne czyste, nieokopcone i zachmurzone; pasy czyste, nie za szerokie, nie łączące się z sobą i nie zachodzące na siebie. Grochowe i skowronkowe z możliwie równomiernym i ostrym rysunkiem na skrzydłach, mączne i skowronkowe z piersią w kolorze ochry, który rozciąga się ku górze i w kierunku brzucha. Żółtopłowe jasnogłowe mają lśniący żółtopłowy kolor szyi, piersi i pasów. Biel głowy delikatnie przechodzi w upierzenie szyi. Tarcze skrzydeł, brzuch, plecy i ogon są w kolorze kości słoniowej. U samic dopuszczalny jest lekko szary odcień na piersi i brzuchu. Pstrągłowe mają upierzenie głowy przeplatane białymi piórami, jeśli występuje z różą, to musi posiadać kilka pojedynczych (5-10) białych piór na skrzydłach w okolicy stawu łokciowego. U tygrysiach siedem lotek I rzędu i ogon są kolorowe, pierś jest w kolorze lub może występować z rysunkiem tygrysim. Plamiste na białym tle podstawowym mają możliwie równomiernie rozłożony barwny rysunek (nie za duże obszary); lotki i ogon mogą być całkowicie białe. Gołębie, które mają tylko kilka białych, względnie kolorowych piór, nie są uważane ani za tygrysie, ani za plamiste. U białotarczowych dopuszczalne są nie za długie białe plecy, tarcze skrzydeł są białe, mają przynajmniej siedem zewnętrznych lotek I rzędu i pozostałe upierzenie kolorowe, u gołębi młodych dopuszcza się nieco kolorowych piór na tarczach skrzydeł.

U sercanych kolorowe są: koronka, tylna część szyi, ramiona, pierś, ogon z piórami pokrywowy ogonowej i klinem, policzki poniżej oczu; białe są: głowa, przednia część szyi, skrzydła, dolna część piersi i plecy. U siodłatych kolorowe są tarcze skrzydeł, białe zaś są od 8 do 14 zewnętrznych lotek, lub wszystkie lotki I i II rzędu, dopuszcza się białe pióra w okolicy łokci.

Duże wady: Słaby i wysoko usytuowany korpus; za długa i smukła szyja; za długa figura, odkryte plecy, szablowate lotki, wąska lub silnie wysklepiona głowa, wąska, krzywa, niepełna lub za głęboko osadzona korona, bardzo wyraźne rozet; sterzczała lub wiszący goździk, ograniczający widoczność; upierzone nogi, zbyt luźne upierzenie koronki i tylnej części szyi, duże błędy w kolorze i rysunku, jak również inny kolor pleców u gołębi jednobarwnych (Nie dotyczy żółtopłowych z jasnymi głowami).

Dane do oceny: Wygląd ogólny – kształt – sylwetka – postawa – koronka i goździk – kolor i rysunek.

Obrączka numer 8 VI – 2007

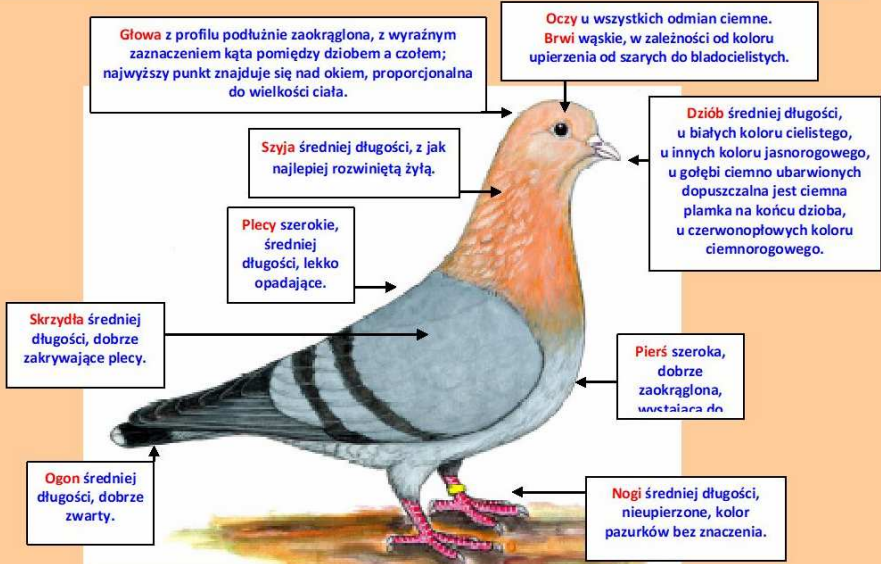
Rys. Jean-Louis Friendel
Grafika: MU

Turkot arabski (EE 514)

N: Arabische Trommeltaube, F: Tambour d'Arabie, A: Arabian Trumpeter

Pochodzenie: Arabia.

Charakterystyka ogólna: Stosunkowo mały, o zwartej budowie gołąb, z prawie poziomą postawą, o bardzo żywym temperamencie, również bardzo łagodny i ufny; o osobliwie brzmącym turkoczącym głosie, który nie występuje u żadnej innej rasy gołębi.

Upierzenie: gładkie, dobrze przylegające.

Rodzaje kolorów: Białe, czarne, kawowe, niebieskie z czarnymi pasami, niebieski grochowy, czerwony atlasowy, żółty atlasowy, czerwony dominujący, żółty dominujący, czerwono- i czarnopłowy z pasami, żółtopłowy z pasami, szeki w kolorze czarnym, kawowy, niebieskim z czarnymi pasami, niebieskim grochowym, czerwonym dominującym i żółtym dominującym.

Kolory i rysunek: Jednokolorowe w czystych kolorach, niebieskie od jasnoniebieskiego do ciemnoniebieskiego; czerwone atlasowe mają czerwony kolor szyi i górnej części piersi, a szaro-niebieskie zachmurzone tarcze skrzydeł z ciemnymi pasami (dopuszczalny czerwony nalot), jak również czerwone stopy lotek I rzędu i ciemny pas na ogonie. Kolor głowy u czerwonych atlasowych może być nieco jaśniejszy od koloru szyi. Żółte atlasowe mają żółty kolor szyi i górnej części piersi a szaroniebieskie zachmurzone tarcze skrzydeł z ciemnymi pasami (dopuszczalny żółtawy nalot), jak również żółtawe stopy lotek I rzędu i ciemny pas na ogonie. Kolor głowy u żółtych atlasowych może być nieco jaśniejszy od koloru szyi. Czerwone atlasowe i żółte atlasowe mają niebieskoszary kolor upierzenia dolnej części piersi, brzucha, klina i ogona, na sterówkach ogona występuje ciemny pas. Plamiste z możliwie równomiernie podzielonym kolorowym rysunkiem. Gołębie z kilkoma białymi lub kolorowymi piórami nie są zaliczane do plamistych.

Duże wady:

Bardzo płochliwy, gruba, długa lub wąska budowa ciała, gruba lub kanciasta głowa, spłaszczona głowa, końska szyja, brak kąta pomiędzy dziobem a czołem, grube lub czerwone brwi, czarny dziób, mocno pochylony dziób, struktura upierzenia głowy, zbyt luźne upierzenie, całkowity brak żyły, opuszczone skrzydła, słabo zakryte plecy, duże odchylenia w rysunku u plamistych.

Dane do oceny:

Ogólne wrażenie – usposobienie – budowa ciała – postawa – sylwetka – głowa – żyła – oczy – dziób – kolor i rysunek. W miarę możliwości należy ptaki doprowadzić do wydania głosu, aby w ten sposób można było stwierdzić jakość najważniejszych cechy – turkoczący głos.

Obrączka
numer 7
VI – 2017

Rys. Jean-Louis Friendel
Grafika: MU

Turkot niemiecki jednoczuby (EE 503)

N: Deutsche Schnabelkuppige Trommelt, F: Tambour Allemand à simple visièrre, A: German Beak Crested Trumpeter

Pochodzenie: Saksonia i Turynia (Niemcy). Powstał z turkotów niemieckich dwuczubych i gołębi barwych typu polnego.

Charakterystyka ogólna: Mocny gołąb z prawie poziomą postawą, wyraźnym goździkiem, silnym upierzeniem nóg i tak swobodną sylwetką, że dobrze wykształcone łapcie i sępie pióra są widoczne. Szyja ma cieńszą i dłuższą niż turkot niemiecki dwuczuby.

Głowa nie tak mocna jak u turkotów dwuczubych; goździk bogato upierzony o kształcie owalnym, możliwe że zamknięty, którego większa przednia część przykrywa woskówki, wymagana podbudowa, w celu zapewnienia elastyczności dobru.

Oczy ciemnopomarańczowe (u czerwonych i jasno upierzonych dozwolona jest nieco jaśniejsza tęcza), u białych i żółtopłowych jasnogłowych ciemne, u plamistych zgodnie z kolorem upierzenia głowy pomarańczowe lub ciemne. **Brwi** wąskie, jasne do ciemnych w zależności od koloru upierzenia.

Dziób średniej długości, od ciemnego do czarnego przy ciemnych kolorach upierzenia, jasny przy jasnych kolorach, rogowy przy kolorach płowych i grochowych w tych kolorach, u czerwonych

Szyja pełna przy wyjściu z piersi, smuklejsza i nieco dłuższa niż u turkotów dwuczubych, podgardle zaokrąglone.

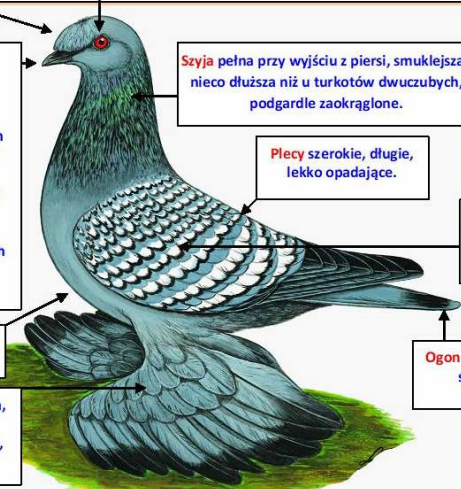
Płecy szerokie, długie, lekko opadające.

Skrzydła mocne, smukłe, nie sięgające końca ogona, dobrze zakrywające płecy.

Pierś głęboko osadzona. szeroka i

Ogon długi z szerokimi sterówkami.

Nogi krótkie, o długich i gęstych łapciach, bez prześwitów. dobrze zbudowane i zaokrąglone łapcie skierowane na boki, łączą się z długimi sępiami piórami.

Upierzenie: dobrze rozwinięte, szerokie, napięte, przylegające.

Rodzaje kolorów: Białe, czarne, czerwone, żółte, niebieskie z czarnymi pasami lub bez pasów, niebieskopłowe z ciemnymi pasami lub bez pasów, grochowe w kolorze niebieskim, niebieskopłowym; skowronkowym, czerwopłowym, żółtopłowym i żółtopłowym jasnogłowym; czerwopłowy, żółto-płowy, żółto-płowy jasnogłowy z pasami i bez pasów; pstrogłowe w kolorze czarnym z różą na skrzydłach lub bez; plamiste w kolorze niebieskim z czarnymi pasami, niebieskopłowe oszronione z ciemnymi pasami; tygrysie i plamiste w kolorze czarnym, czerwonym, żółtym i niebieskim; białopasiaste i białoluskowane w kolorze czarnym, niebieskim, niebieskopłowym, czerwonym i żółtym.

Kolory i rysunek: Kolory nasycone i błyszczące (u gołębi czarnych z zielonym połyskiem), niebieskie i płowe czyste, nieokopcone i zachmurzone; pasy czyste, nie za szerokie, nie łączące się z sobą i nie zachodzące na siebie. Grochowe z możliwie równomiernym i wyraźnym rysunkiem na skrzydłach, dozwolony rysunek na plecach i podudziach. Niebiesko-płowe i niebieskopłowe grochowe bez piersi w kolorze ochry, skowronkowe z piersią w kolorze ochry; czerwopłowe, żółtopłowe, jak również grochowe w tych samych kolorach z głową w kolorze (i pomarańczowymi oczami), lotki, ogon i łapcie muszą być słabo zabarwione. Żółtopłowe jasnogłowe mają lśniący żółtopłowy kolor szyi, górnej części piersi, pasów i rysunek grochowatości. W kolorze kości słoniowej są tarcze skrzydeł, dolna część piersi i brzucha. Kolor ogona jest bardzo jasny (samiec) do lekkiego koloru kości słoniowej (samica). U samicy dopuszczalna jest widoczna pigmentacja na dolnej części ogona, jak również lekko szary odcień do dolnej części brzucha. Zewnętrzne, widoczne lotki i rzędy, jak również łapcie są białe. Głowa jest biała bez kolorowego czołka. Pstrogłowe mają błyszczący kolor czarny, upierzenie głowy przeplatane białymi piórami, jeśli występuje z różą, czyli w okolicy ramion od 5 do 10 pojedynczych białych piórek. Niebieskie i niebieskopłowe oszronione z równomiernym kolorem podstawowym i delikatną mieszaną przyciemnionych piór z jaśniejszą lamówką, które tworzą szymłowatość. Tygrysie mają lotki, ogon, brzuch i łapcie w kolorze, pozostałe upierzenie jest równomiernie kolorowe i białe. Plamiste na białym tle podstawowym mają możliwie równomiernie rozłożony (bez większych plam) barwny rysunek. Gołębie, które mają tylko kilka białych, względnie kolorowych piór, nie są uważane ani za tygrysie, ani za plamiste. Białopasiaste i białoluskowane mają trochę mniejsze i krótsze pióra; wymagają bardziej wyrozumiałej oceny. Białe pasy i łuski u niebieskich i niebieskopłowych z możliwie wąskim czarnym obrzeżem.

Duże wady: Słaba, wąska budowa ciała, zbyt wyprostowana postawa, za wysoka sylwetka; pochylony, podzielony, za krótki lub ubogi w pióra goździk, ograniczający widoczność, wiszący lub sterzący; krótka, gruba szyja, zbyt krótkie lub prześwitujące upierzenie nóg. Wadliwe upierzenie pomiędzy palcami, szablowlote lotki, odkryte płecy, bardzo luźne upierzenie, czerwone brwi, wadliwy kolor upierzenia, niebieski nalot u czarnych, czerwonych i żółtych, białe płecy u gołębi w kolorze niebieskim, sitowatość w lotkach, ogonie i łapciach, wadliwy rysunek na skrzydłach lub pasach, pokazujący się trzeci pas, u żółtopłowych jasnogłowych biały śliniaczek; zachmurzone tarcze skrzydeł, słaby kolor górnej części szyi, silnie niebieski odcień na piersi i brzuchu, szczególnie u samców. U pstrogłowych, tygrysi i plamistych bardzo nieregularny rysunek.

Dane do oceny: Wygląd ogólny – budowa ciała – postawa – sylwetka – goździk – upierzenie nóg – kolor i rysunek – kolor oczu i kolor dzioba.

Obrączka
numer 12
VI – 2015

Rys. Jean-Louis Friendel
Grafika: MU

Turkot bernburski (EE 504)

N: Bernburger Trommeltaube, F: Tambour de Bernbourg, A: Bernburg Trumpeter

Pochodzenie: Powstał z turkotów dwuczubych oraz z gołębi barwnych o mnisim rysunku. Znany był już pod koniec XVIII wieku w Saksonii-Anhalt. W późniejszych czasach był hodowany i uszlachetniany szczególnie w Bernburgu (Niemcy), od niego przyjęła się nazwa w 1885 roku.

Charakterystyka ogólna: Duży, silny, głęboko osadzony, bogato upierzony gołąb z prawie poziomą postawą. Wyraźna jest

Głowa mocna, szeroka, z prosto stojącą, możliwie wysoką, bogato upierzoną, szeroką koroną z bocznymi rozetami lub bez nich; pożądany jest podział piór pomiędzy koronką a piórami szyi; goździk bogato upierzony, owalnego kształtu, możliwie ze wszystkich stron zamknięty, jego większa przednia część przykrywa woskówki; wymagana jest podbudowa goździka, celem zapewnienia gołębiowi dobrej widoczności.

Oczy ciemne.
Brwi wąskie
i jasne.

Szyja krótka,
gruba, podgardle
pełne.

Dziób średniej
długości, jasny.

Pleczy szerokie, lekko
opadające.

Skrzydła mocne i szerokie,
nie sięgające końca ogona,
dobrze przykrywające plecy.

Pierś głęboko
osadzona, szeroka i
wystająca.

Ogon długi
z szerokimi
sterówkami.

Nogi krótkie, długie i gęste łapce,
bez prześwitów, upierzenie nóg
szeroko odstające na boki i łączące
się z sępiymi piórami.

Upierzenie: przylegające.

Rodzaje kolorów: Czarny, czerwony, żółty, niebieski z czarnymi pasami, niebieski grochowy.

Kolory i rysunek: Kolor czarny, czerwony i żółty intensywne, niebieskie w standardowym odcieniu, nieokopcony albo zachmurzony. Pasy czyste i nie łączące się ze sobą. Grochowe z możliwie równomierną i wyraźną grochowatością.

Rysunek mnicha: biała jest głowa do około 1 cm poniżej oczu, od 7 do 10 lotek I rzędu, łapce i ogon z piórami pokrywowymi i klinem. Kolorowe są: szyja, pierś, brzuch, plecy, tarcze skrzydeł i w miarę możliwości także sępie pióra.

Duże wady:

Słaba budowa ciała, zbyt wyprostowana postawa, za wysoka sylwetka, krzywy, rozdzielony lub słabo upierzony goździk, ograniczający widoczność, obwisły, sterczący goździk; zbyt wąska, krzywa, za głęboko osadzona lub niepełna koronka, bardzo wyraźne rozety, za krótkie łapce lub braki (luki) w ich upierzeniu nóg, wadliwe upierzenie pomiędzy palcami, niedostatecznie zakryte plecy, czerwona brew, plamisty dziób, matowy kolor upierzenia, dużo białych piór na brzuchu lub plecach, mniej niż 7 i więcej niż 10 białych lotek, większa różnica niż 2 lotki białe w skrzydłach.

Dane do oceny:

Wygląd ogólny – budowa ciała – postawa – sylwetka – struktura upierzenia głowy – upierzenie nóg – kolor i rysunek – kolor oczu – kolor dzioba.

Obrączka
numer 12
VI – 2002

Rys. Jean-Louis Friendel
Grafika: MU

Lista uznanych ras gęsi w EE

Lp.	EE	Zgłoszona przez	P N F A	P – nazwa polska N – nazwa niemiecka, F – nazwa francuska, A – nazwa angielska	Obrączka	
					1.0	0.1
1 A	1	EE	P N F A	Gęś afrykańska garbonosa Afrikanische Höckergänse Oie caronculée d'Afrique African goose	27	27
2	14	F	P N F A	Gęś alzacka Elzässer Gänse Oie d'Alsace Alsatian goose	22	22
3	2	EE	P N F A	Gęś amerykańska Amerikanische Gänse Oie américaine American goose	27	27
4	3	E	P N F A	Gęś andaluzyjska Andalusische Gänse Oie andalouse Andalusian goose	20	20
5	35	UK	P N F A	Gęś angielska siodłata Sattelrückengänse Oie à manteau Saddleback goose	27	27
6 B	4	E	P N F A	Gęś baskijska Baskische Gänse Oie basque Basque goose	27	27
7	7	UK	P N F A	Gęś brekońska Brecon Gänse Oie de Brecon Brecon goose	24	24
8	6	F	P N F A	Gęś burbońska Bourbonnaiser Gänse Oie du Bourbonnais Bourbonnaisgoose	27	27
9 C	8	D	P N F A	Gęś celleska Celler Gänse Oie de Celle Celle goose	24	24
10	21	EE	P N F A	Gęś chińska garbonosa Höckergänse Oie caronculée de Chine Chinese goose	24	24

Kwartalnik nr 33 (styczeń – marzec 2022)

11	9	EE/Ru	P N F A	Gęś chołmogorska Cholmogory Gänse Oie de Kholmogory Cholmogory goose	27	27
12	45	CZ 45	P N F A	Gęś czeska Tschechische Gänse Oie tchèque Czech goose	24	24
13	46	46	P N F A	Gęś czeska czubata Tschechische Haubengänse Oie huppée tchèque Czech crested goose	24	24
14	12	D 12	P N F A	Gęś difolcka (z Diepholz) Diepholzer Gänse Oie de Diepholz Diepholzer goose	24	24
D						
15	13	HR 13	P N F A	Gęś drawska (z doliny Drawy) Drautalgänse Oie de la Drave Drava goose	20	20
16	10	DK 10	P N F A	Gęś duńska Dänische Gänse Oie danoise Danish goose	24	24
17	15	D 15	P N F A	Gęś emderńska Emdener Gänse Oie d'Emden Emden goose	27	27
E						
18	16	E 16	P N F A	Gęś empordańska Empordagänse Oie d'Emporda Emporda goose	24	24
19	18	DK	P N F A	Gęś farerska (z Wysp Owczych) Färöer Gänse Oie des Îles Féroé Faroe goose	22	22
F						
20	19	B	P N F A	Gęś flamandzka Flämische Gänse Oie flamande Flemish goose	22	22
21	20	D	P N F A	Gęś frankońska Fränkische Landgänse Oie de Franconie Franconian goose	22	22
22	22	EE	P N	Gęś hakodzioba bojowa (tulska) Krummschnabel Kampfgänse	27	27
H						

Kwartalnik nr 33 (styczeń – marzec 2022)

			F A	Oie de combat à bec courbé Hookbill fighting goose		
23 K	17	UK	P N F A	Gęś kędzierzawa angielska Englische Lockengänse Oie frisée anglaise Frizzled Sebastopol goose	24	24
24	25	EE	P N F A	Gęś kędzierzawa sewastopolska Lockengänse Oie frisée du Danube Sebastopol goose	24	24
25 L	23	F	P N F A	Gęś landeska Landesgänse Oie des Landes Landes goose	24	24
26	24	D	P N F A	Gęś lippeska Lippegänse Oie de Lippe Lippe goose	24	24
27 N	11	D	P N F A	Gęś niemiecka nieśna Deutsche Legegänse Oie pondreuse allemande German laying goose	27	27
28	26	F	P N F A	Gęś normandzka Normannengänse Oie normande Normandy goose	24	24
29	27	N	P N F A	Gęś norweska Norwegische Gänse Oie norvégienne Norwegian goose	27	27
30 O	28	S	P N F A	Gęś olandzka Öland Gänse Oie d'Öland Öland goose	22	22
31 P	29	I	P N F A	Gęś padewska Paduaner Gänse Oie de Padoue Padova goose	27	27
32	30	EE	P N F A	Gęś pielgrzymia Pilgrimgänse Oie pélerin Pilgrim goose	24	24
33	31	F	P N F A	Gęś piktawska Poitou Gänse Oie du Poitou Poitou goose	24	24

Kwartalnik nr 33 (styczeń – marzec 2022)

34	32	D	P N F A	Gęś pommerańska Pommerngänse Oie de Poméranie Pomeranian goose	27	27
35 R	33	I	P N F A	Gęś romańska Romagnola Gänse Oie Romagnole Romagnola goose	24	24
36	34	D	P N F A	Gęś rosyjska Russische Gänse Oie russe Russian goose	27	27
27 S	36	N	P N F A	Gęś skańska Schonengänse Oie de Scanie Scania goose	27	27
38	38	SK	P N F A	Gęś słowacka Slowakische Gänse Oie slovaque Slovakian goose	27	27
39	39	S	P N F A	Gęś smalandzka Smalengänse Oie de Smalen Smaland goose	24	24
40	5	D	P N F A	Gęś staroczeska Böhmische Gänse Oie de Bohême Bohemian goose	22	22
41	40	D	P N F A	Gęś steinbachska bojowa Steinbacher Kampfgänse Oie de combat de Steinbach Steinbacher goose	24	24
42	41	SK	P N F A	Gęś suchecka Suchaer Gänse Oie de Sucha Sucha goose	24	24
43	37	UK	P N F A	Gęś szetlandzka Shetlandgänse Oie des Shetland Shetland goose	24	24
44 T	42	F	P N F A	Gęś tuluska Toulouser Gänse Oie de Toulouse à bavette Toulouse goose	27	27
45	43	F	P N	Gęś tuluska lekka (gospodarska) Toulouser Landgänse	27	27

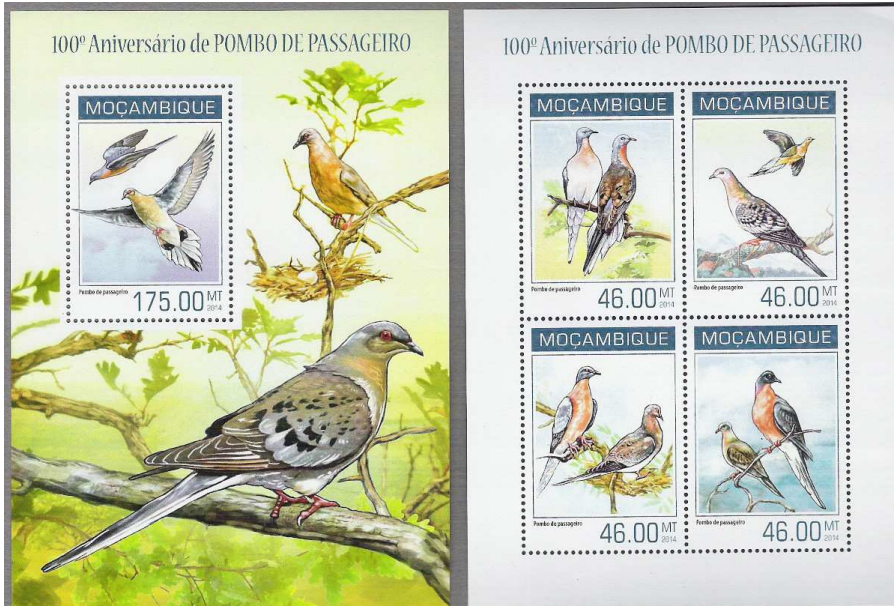
Kwartalnik nr 33 (styczeń – marzec 2022)

			F A	Oie de Toulouse sans bavette Toulouse goose light type		
46	44	F	P N F A	Gęś turska (z Tours) Tourainer Gänse Oie de Touraine Touraine goose	24	22
47	47	NL	P N F A	Gęś twentska Twenter Landgänse Oie de Twente Twente goose	24	24
48	48	I	P N F A	Gęś wenecka Veneto Gänse Oie de la Vénétie Veneto goose	24	24
49	49	B	P N F A	Gęś wireska Vire und Ton Gänse Oie de la Vire et du Ton Vire and Ton goose	22	22
50	50	UK	P N F A	Gęś zachodnioangielska Westenglische Gänse Oie d'Angleterre occidentale West of England goose	27	27

[bing.com/images](https://www.bing.com/images)

KĄCIK FILATELISTYCZNY

Poczta Mozambiku wprowadziła do obiegu pocztowego w 2014 roku bloczek znaczków pocztowych przedstawiających dzikie gołębie wędrowne. Nazwy gołębi są napisane po portugalsku.

* * *

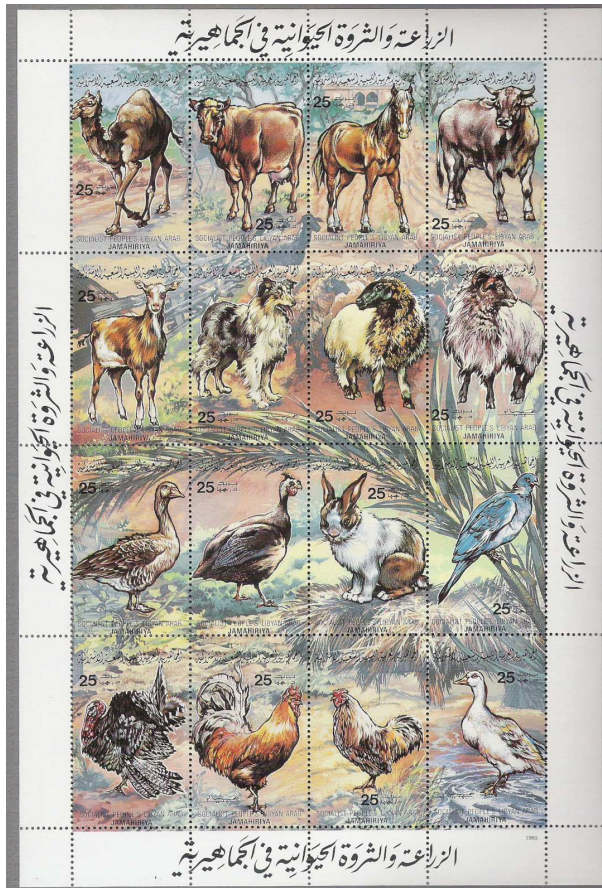

Poczta Komorów (Związek Komorów, to niepodległy od 1975 roku kraj wyspiarski na Oceanie Indyjskim w północnej części Kanału Mozambickiego, który stanowią trzy główne wyspy: Grande Comore, Moheli i Anjouan, gdzie językiem urzędowym jest język francuski i arabski. Jest czwartym najmniejszym państwem w Afryce) wprowadziła do obiegu pocztowego w 2008 roku bloczek znaczków pocz-

towych przedstawiających gołębie pocztowe i gołębie dzikie. Walutą Komorów jest frank komoryjski.

* * *

Poczta Libii wprowadziła do obiegu pocztowego w 1983 roku bloczek znaczków pocztowych przedstawiających zwierzęta gospodarskie: krowy, konie, wielbłądy, owce, kozy, króliki, psy, kury, indyki, gęsi, kaczki i perlice. Językiem urzędowym jest język arabski.

* * *

Prezentowane walory filatelistyczne pochodzą ze zbiorów pana Janusza Marchelskiego.

Opracowanie: Zdzisław Jakubanis